

Z mladinske konference v avtoturističnem podjetju »Slavnik«

MLADINSKE KONFERENCE TOVARNIŠKIH AKTIVOV LMS

Vajenci govorijo o svojih problemih

Zastopniki okrajnega in občinskega mladinskega vodstva v Kopru, ki so sremljali mladinsko konferenco aktivov LMS pri Slavniku, pravijo, da v tem podjetju še ni bilo tako živahne in tehnike razprave o vprašanjih, ki zade-

vajo delo mladine v podjetju. Sicer pa velja Slavnikov mladinski aktiv za sorazmerno najmočnejšega, saj je v podjetju več kot 60 mladincev, pretežno vajencev, ki so se udeležili konference polnostevilno. Vajenci so načeli pred-

Novice o TržaskemPRIDOBITEV
SKEDENJSKE ŽELEZARNE

Sedaj obravlja v Škedenjski železarni samo ena visoka peč z zmogljivostjo 450 ton dnevno, v kratkom pa bodo z njej zgradili še eno, ki bo lahko proizvedla 1000 ton dnevno. Gradnja te peči bo zahtevala tudi razširitev stranskih obratov železarne in zato je predvideno, da bodo zgradili novi prizvez za izvozjanje surovin. V načrtu je tudi povečanje sedanja koksanine in termo-električne centrale.

KULTURNA BELEŽKA

V nedeljo je bil v Auditoriju koncert operne glasbe, na katerem so sodelovali pravaki ljubljanske Opere Vilma Bukovec, Miro Brajnik in Vladko Korosec ob sodelovanju simfoničnega orkestra pod vodstvom Demetrija Zebreta. Koncert je orga-

nizala Glasbena matica v Trstu in je žel navdušeno priznanje številnih poslušalcev.

Na pobudo Slovenskega akademskoga kluba Jadran je v soboto predaval univ. prof. Anton Slodnjak o pesni Prešernu. Predavanju so prisostvovali predstavniki vseh slovenskih političnih skupin na Tržaskem in je bilo prvo v skupini podobnih kulturnih prireditev SAK Jadran.

Zaključene konference
SZDL v piranski občini

Ob izredno številni udeležbi — izredni za piranske razmere — so se te dni zaključile konference krajevnih organizacij SZDL v piranski občini. Člani Socialistične zveze so k tem dobro pripravljeni in konferencem prišli celo iz najoddaljenejših zaselkov.

Dva nova zavoda v Postojni

V petek, 25. novembra, sta v Postojni zasedala občinski zbor in zbor proizvajalcev Obč. LO Postojna. Na dnevnem redu je bila razprava in odločanje o nekaterih tekočih vprašanjih, poleg tega pa sta zbor sklenila, ustanoviti v Postojni Občinski zavod za poslovanje delavcev, ki bo nadomestil dosedanje Posredovalnico za delo, ter finančno samostojni Zavod za izobraževanje, ki bo nedvomno najboljša pot, da bodo lahko uveljavili ob svojih dolžnostih tudi svoje pravice.

(ma)

Z MLADINSKE KONFERENCE V TOVARNI TOMOS V KOPRU
Mladinci »mladinske tovarne« o svojem delu

O tovarni motornih vozil TOMOS smo že večkrat zapisali, da je večina članov njenega delovnega kolektiva mladincov in mladink, saj je povprečna starost vseh zaposlenih okrog 25 let. In vsi delovni uspehi so rezultat prizadevnosti tistih, ki so še v Tomosu dobili živ stik z industrijsko proizvodnjo, kakor onih, ki jim nesobično posredujejo svoje strokovno znanje ter jih posto-

poma vpeljujejo v delo samoupravnih organov.

O tem so podrobnejše govorili na sobotni IV. letni konferenci tovarniškega komiteja Ljudske mladine. V glavnem so vsi delegati in gosti, med katerimi so bili razen člana CK LMS Toneta Preložnika, predsednice OK LMS Koper Marije Vogrčič, direktorja tovarne Franca Pečarja in sekretarja tovarniškega komiteja ZKS Viktorja Grče tudi zastopniki tovarniških organizacij Ljudske mladine iz Litostroja, novosadskega Jugodenta in reške Svetlosti, ugotovili, da je bilo delo mladine v Tomosu usmerjeno predvsem v doseganje delovnih nalog in v športno udejstvovanje, manj pa v kulturnoprosvetno smer. Omenjeno je tudi bilo, da bo potrebno oživiti Klub mladih proizvajalcev, ki je lahko prva šola mladim delavcem za strokovno in družbeno-politično izobraževanje. Za sedaj je organiziranih v mladinski organizaciji le 155 mladincev in mladink, čeprav jih je vseh zaposlenih okrog 800. Zato so sklenili, da bodo pospešili kadrovanje v mladinsko organizacijo in prirejali svečane

sprejeme v njene vrste ob pomembnih praznikih ter letnih konferencah.

Tovarniški komite bo imel odšte tudi več komisij, tako ideolesko-vzgojno, komisijo za delovne akcije, komisijo za organiziranje poljudno in strokovno tehnično, kulturno in zabavno udejstvovanje ter komisijo za delo z novonastavljenimi mladimi delavci, ki jih bo seznanjal z vlogo in nalogami mladinske organizacije ter s proizvodnim procesom v tovari.

Naloge komiteja bodo tudi v prihodnje skrb za strokovno izobraževanje mladih ljudi in njihovo seznanjanje z delavskim samoupravljanjem ob bolni tesnem sodelovanju z drugimi političnimi organizacijami v podjetju. Veliko več pozornosti bodo usmerili v delo kluba mladih proizvajalcev in v kulturnoprosvetno življenje.

V sproščeni razpravi se je izložila marsikatera spodbudna misel o načinih poživitve dela in o oblikah sodelovanja s partijsko in sindikalno organizacijo, no pa so izvolili nov tovarniški mladinski komite.

Četrta pionirska zadruga v sežanski občini

Pionirji osnovne šole v Sežani so se doslej lepo izkazali tudi v izvenšolski dejavnosti. Zadnje čase pa so se pripravljali na ustavnovite lastne zadruge. V soboto, 19. novembra, so se ustanovitelji zadruge — 85 po številu — zbrali na ustavnovnem občnem zboru. Kaj bodo delali v pionirski za-

Kolonija kiparjev
v Portorožu

Tanjut poroča iz Beograda, da bo v bližini Portoroža od prihodnjega leta vsako poletje sedem tedensko sestanek mladih kiparjev iz več evropskih dežel. Razen dveh slikarskih akademij v Vojvodini in Prilepu bo kiparska kolonija pri Portorožu prva takšna mednarodna kolonija pri nas. Posebna žirija bo podelila za najboljša kiparska dela nagrade občine Koper, tovarne Tomos in Slovenske plovbe Piran. Odkuljenja kiparska dela bodo postavili na zeleni pas med Portorožem in Koprom.

drugi? Po programu, ki ga je prebral Grozdan Rener, bodo na zemljišču ob novi šoli razširili nasad črnega ribeza in gojili zgodnjepovrtnino: rani krompir, grah in zgodnjo zelenjavno. Kmetijsko zadružno bodo prosili, da jim čimprej preuredi vso zemljo, ki so jo namenili za obdelovanje. Povabili bodo strokovnjake, da jih bodo s predavanji seznanili s sodobnim načinom kmetovanja. Z izkupičkom prodaje pridelkov pa bodo prirejali izlete in si ogledali druge pionirske in kmetijske zadruge ter znamenitosti krajev širokim domovinam. Doslej so pionirske zadruge v sežanski občini ustanovili v Stanjelu, Dutovljah in Vremah.

—er

Poljska znanstvenica proučuje naš Kras

Pred nedavnim si je ogledala poljsko znanstvenica Maria Leonarda Drzalova nekatere zanimive kraške pojave v neposredni bližini Postojne, v Postojnski jami in Predjami. Drzalova je sodelovala poljske Akademije znanosti in umetnosti ter Inštituta za zaščito narave v Krakowu in se je zato posebej zanimala za izvor in zgodovinska obdobja Krasa.

Seminarji za vodstva mladinskih aktivov

Ideoška komisija okrajnega komiteja LMS Koper bo v naslednjih desetih dneh priredila na vseh srednjih šolah v okraju seminarje za vodstva Ljudske mladine in skupnosti učencev, na katerih bodo obravnavali programske naloge mladine in skupnosti učencev ter sistem in metodološke delo. Podobni seminarji bodo kasneje tudi za mladinska vodstva na osemletkah in v podjetjih.

V Portorožu nastaja spet nov film

Komaj so posneli zadnje scene Kosmačevega mladinskega filma »Rod hitronožcev« (s končnim naslovom »Ti loviš«), že so v Portorožu zabrele kamere, ki snemajo novi celovečerni film »Festivalne dekllice«. Film je ameriško-slovenska koprodukcija med hollywoodsko družbo Unitet Film Production Corporation in »Triglav filmom«. Tehnične usluge nudi podjetje »Film-servis«. Film »Festivalne dekllice« je lažjega, revijsko-pustolovskega žanra. Režira ga ameriški režiser Jason Leigh, njegov asistent pa je Jože Tiran. Med igralci je pri nas najbolj znana (beri: razvita) predvsem Barbara Valentín. Razen tujih igralcev nastopajo tudi domači igralci in predvsem statisti.

Prerahle vezi med volivci in odborniki

V petek popoldan je bila v Postojni konferenca krajevne organizacije SZDL, ki se je izredno udeležilo 153 od 191 izvoljenih delegatov s predhodnih konferenc mestnih podružnic SZDL.

Uvodno poročilo je delegatom predral predsednik iniciativnega odbora Maks Maver, nakar so po živahnih razpravah izvolili 27-člansko vodstvo krajevne organizacije, 5-članski nadzorni odbor ter 51 delegatov za občinsko konferenco SZDL, ki bo prihodnjem mesecu v Jamski restavraciji v Postojni.

Ceravno je poročalec v svojem referatu nanzal vrsto statutarnih sprememb po V. Kongresu SZDL in izrekal tega poročal se o nekaterih aktualnih notranjih in zunanjopolitičnih dogodkih zadnjih mesecov, se je njegovo poročilo v nečem izognilo marsikateremu konkretnemu problemu v dosedanjem delu kvartnih organizacij odnosno podružnic SZDL'v Postojni. Razumljivo je tedaj, da so delegati to pomankljivost nadoknali z živahnino in konstruktivno razpravo, ki je zajela vrsto gospodarskih in občinskih vprašanj v življenu mestu in komune.

Naj na prvem mestu omenimo razpravo delegata, ki je prizadel na glas, da volivci v mestu marsikaj niso obveščeni o izredno pomembnih krajevnih dogodkih. Očitno je mislil predvsem na gospodarska dogajanja, saj je poudaril, da ljudski odborniki vsakokrat pred sprejetjem v potankosti razložijo volivcem občinske družbene načrte, da pa jih po sprejetju več ne obveščajo o nihovem izvajaju, s čimer se avtomatično paralizira stik med volivcem in ljudskim odbornikom in hkrati širša družbena kontrola javnosti nad izvajanjem tako pomembnega družbenega instrumenta komune. V tej zvezi so na konferenci poudarili dolžnost ljudskih odbornikov, da prihajajo v bodoče na zbrane volivcev in množično zborovanja članstva SZDL s praviljenimi poročili o tekotem delu ter s predlogi, o katerih naj z refe-

nendum ali kakorkoli drugače razpravljajo in odločajo volivci sami, o čemer je bilo mnogo govora tudi na V. Kongresu SZDL.

V nadaljevanju razprave so delegati izrazili mnenje, da bi bilo v Postojni potrebno ustaviti sekcijske SZDL za vprašanja blagovnega pravila, šolstva, urbanizma in stanovanjske izgradnje, turizma ter kulture in prosvete. V posamezne sekcijske naj bi vključili čim več zainteresiranih članov SZDL, vodili pa naj bi jih posebni odbori. Konferenca pa je sprožila tudi vprašanje in probleme dejja Stanovanjske skupnosti v Postojni, razjasnila nadalje okoljsčine, zaradi katerih niso pravočasno obnovili kulturnega doma, mnogo pripomemb pa so delegati izrekli tudi na račun družbenega upravljanja v mestu in to predvsem v zvezi s popolno pasivnostjo potrošniških svetov.

Delegati so na konferenci dobili tudi pojasnilo, kakšne plodove so rodila prizadevanja Obč. LO Postojna, da ljudljanska Industrija za elektrovezje zgradi v Postojni obrat za proizvodnjo feritnih materialov. Trenut-

no so načrti v reviziji in predvidijo, da bi novi obrat, ki ga bodo pričeli graditi spomladni na 2500 kv. metrov površine, začel z velikoserijsko proizvodnjo že sredi leta 1962, zaposli pa naj bi 230 delavcev, od katerih bo le desetina strokovnjakov za proizvodnjo feritnega materiala iz ljubljanske IEV, vsi ostali pa domačini.

Po večletnih prizadevanjih je končno rešeno tudi vprašanje postavitve novega hotela v Postojni. Sredstva za gradnjo objekta, ki bo stal na Titovem trgu, so pred nedavnim odobrili na zveznem natefaju, z gradnjo, ki bo trajala najmanj dve leti, pa naj bi začeli že prihodnje poletje.

Konferenca krajevne organizacije SZDL v Postojni je poleg teh načela se vrsto pomembnih vprašanj in da se sklepati, da je v delu končno le storjena pomembna preokretnica. Pomljena vodstva organizacij in bolj smotorno zastavljen delo so konec končev, da se spodbudi znak, ki obeta, da bo organizacija SZDL v Postojni v prihodnje aktivnejši pobornik vseh družbenih dogajanj mesta.

(ma)

Z zadnje konference SZDL v Postojni

Iz Pliskovice na Krasu

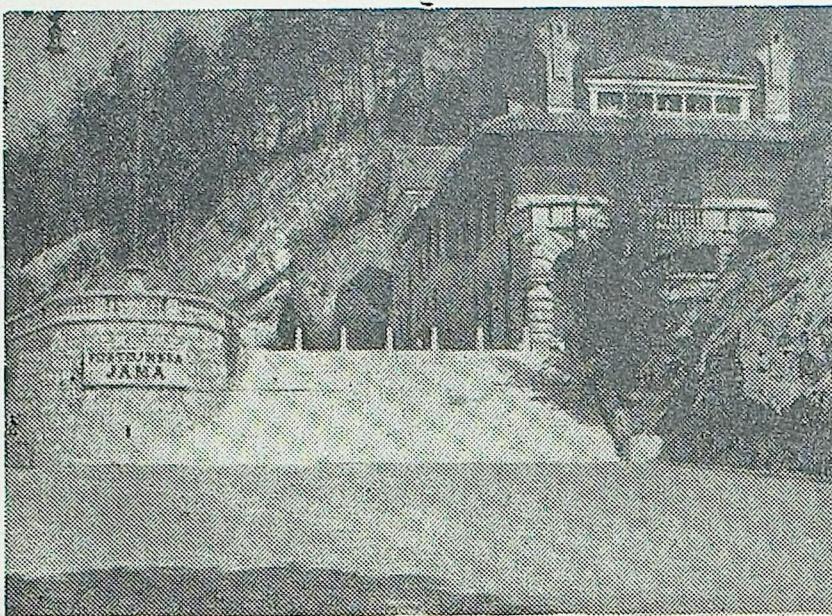
V Pliskovici so proslavili 17. rojstni dan in naše republike 25. novembra. Program je bil pester in je bil sestavljen iz pevskih točk domačega plesa, ki vodi učitelj Primožič, in recitacij. Na večer pred Dnevom republike so obiskali Pliskovico tudi Gorenjski fantje. Kljub slabemu vremenu je bila dvorana načela polna. Poslušalci so bili navdušeni in bi si želeli še več takšnih gostovanj.

R. J.

Bádran

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaška. Izhaja vsak petek. Izdaja CZIP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Canarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja — Bančni račun 600-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vratamo. — Tisk in klišči tiskarna CZIP »Primorski tisk«

Turistična sezona je sicer uradno že zaključena, vendar pa Postojnsko jamo še vsak dan obiskujejo turisti — zdaj večinoma domači iz vse Jugoslavije

S SEJE SVETA ZA NOTRANJE ZADEVE OLO KOPER

Največ o varstvu mladine pred stranpotmi

Na eni izmed zadnjih sej Okrajnega sveta za splošno upravo in notranje zadeve so razpravljali o javnem redu in miru v obalnem področju našega okraja. Znano je namreč, da državljanji ne upoštevajo odlokov o javnem redu in miru, predvsem tisti, ki si najdejo zaposlitev le v sezonskih mesecih. Kršitelji teh odlokov pa so tudi gostinci, ker so voljni prodajati alkoholne pijače že vinjenim ljudem.

Okrajni svet za splošno upravo in notranje zadeve je še posebej obravnaval prestopke mladoletnikov. Samo v desetih mesecih letosnjega leta je bilo uradno prijavljenih 581 pobegov otrok od doma ali iz vzgojnih zavodov.

Kaj pravijo drugod ...

FRANCE BEVK V CELJU

Na povabilo Sveta za kulturo pri ljudskem odboru ter Občinske zveze društva prijateljev mladine, oziroma plonirske komisije, je v torek do poldne obiskal Celje književnik, mladinski pisatelj France Bevk. Dragega gosta je že v določenih urah pozdravila prva skupina celjskih pionirjev, ki je do zadnjega kotička napolnila veliko dvorano Narodnega doma. Po pozdravu, ki ga je v imenu gostiteljev izrekel tovarš Karl Smavec, so pisatelju čestitali k njegovemu 70-letnemu življenjskemu jubileju tudi pionirji, ki so mu izročili šopek nageljnov ter darila.

NOVO: OBRTNO-IZOBRAŽEVALNA SREDIŠČA

Prvo obrtno-izobraževalno središče v našem okraju že deluje v Kovinski zadrugi v Vidmu-Krškem. Tamkajšnji kovinari so se izobraževanja resno lotili, saj vedo, da je strokovna izobrazba pogoj uspešne proizvodnje. Zato so v podjetju ustanovili izobraževalno središče.

NOV MESEČNIK

Okrajne trgovinske zbornice Kranj, Ljubljana, Celje in Novo mesto, bodo začele v decembru izdajati mesečnik »Trgovinski delavec«. List bo namejen predvsem delavcem v trgovini in bo izhajal na 16 straneh. Bralci bodo seznanjeni s problemi s področja trgovine, predvsem z novimi samostreznimi trgovinami itd.

OBISK PRI AKTIVNIH TOVARISIH

Oko 500 rezervnih oficirjev in podoficirjev občin Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija, Kanal in Dobrovo se je te dni zbralo v Ajdovščini, kjer so si na napolnjen tamkajšnji garniziji ogledali moderno oružje in opremo JLA. Zbor v Ajdovščini in ogled je organiziral Okrajni odbor Združenja rezervnih oficirjev.

Vsekakor pa ni najboljša rešitev, da morajo te otroke zadržati v prostorih za priporočne vse do kler ne ugotovijo, od kod so pognili. Zato bi bilo prav, če bi uredili posebne domove za zbiranje take mladine, kar pa bo možno storiti le s sredstvi iz republiških in zveznih skladov.

Člani sveta so tudi sklenili predlagati, naj bi sodelovanjem Okrajnega sveta za socialno varstvo in skrbstvo ustanovili skupno komisijo, ki bi obravnavala ob sodelovanju drugih družbenih organizacij vsa mladinska vprašanja. Naloga te komisije naj bi bila pomoč organom socialnega skrbstva in koordiniranje dela organizacij in ustanov, ki so neposredno zainteresirane za vzgojo zanemarjene mladine. Te komisije naj bi poskrbeli za ustavljanje zavetišč za mladoletne prestopnike in potepuhe, naj bi skušale najti najprimernejše oblike zaposlovanja tistim, ki se vračajo iz vzgojnega domov ali iz tujine, kakor tudi tistim, ki so bili zaradi kakršnihkoli prestopkov odpuščeni z dela.

Maks Šnuderl predaval v Postojni

Dom JLA v Postojni je v počastitev Dneva republike, 29. novembra, predelal prejšnji petek v Postojni zanimivo predavanje o zgodovinskem sedanju AVNOVJ v Jajcu. Staresinskemu kadru garnizije JLA v Postojni je v Domu JLA predaval zvezni ljudski poslanec Maks Šnuderl. (ma)

IZ DELA IN ŽIVLJENJA LJUDSKE KNJIŽNICE V ILIRSKI BISTRICI

Slovenska beseda ima obilo pristašev

Ljudska knjižnica v Ilirski Bistrici je doseгла v tem letu zavidljive uspehe — največje v času njenega obstoja. Prvo, kar moramo povedati, je to, da so postavili na police kar 1700 novih knjig, nabavljenih iz sredstev občinskega ljudskega odbora. S tem je v dobršni meri izpopolnjen izbor naše najboljše li-

terature, saj imajo bralci sedaj na razpolago skupno kar 4250 knjig. Tukaj je isticati tudi razlog, da je knjižnica močno povečala krog svojih bralcev, ki je presegel število 5500 oseb. Ako upoštevamo, da si je večina izposojala knjige večkrat, res ni težko ugotovljati dobro opravljene naloge ilirskobistriške knjižnice.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo v prihodnje nadaljevali s sotobnimi sestanki, začeli s študijem in politično vzgojo svojega članstva, predigli bodo igro in uredili veliko dvorano v domu, ki je sedaj še v surovem stanju in brez opreme. Večino tega bodo opravili s prostovoljnim delom. Po zboru so imeli mladinci in mladinke uspeli družbeni večer.

Miran

Pred nedavnim so imeli mladinci in mladinke iz Slavine svoj redni letni občni zbor. Čeravno je organizacija še mlada, saj obstoji v vasi šele od letosnjega maja, se lahko pohvali z nekatimi uspehi. Priredili so igro »Jezični doktor Petelin«, s katero so gostovali po okoliških vasiljih, uredili so si svoj prostor,

Pozdrav od vojakov

Z malino zamudo čestita ob Dnevu republike in pozdravlja vse svoje domače, znance in prijatelje vojak Ivan Kante iz Preserja pri Komnu na Krasu, ki služi vojaški rok v JLA v Banji Luki, VP 8810/8.

ZROP za sodelovanje s sorodnimi organizacijami

Te dni je imelo v Hrpeljih redni letni občni zbor Društvo rezervnih oficirjev in podoficirjev. Potem ko so pregledali delo društva v preteklem poslovнем obdobju, so izčrpno razpravljali o

bodočih nalogah društva in sprejeli sklep, da bo dejavnost društva odsej intenzivnejše usmerjena v čim tesnejše sodelovanje z občinsko organizacijo Zveze borcev, Ljudsko tehniko, strelško

družino, telesnovzgojnim društvom »Partizan«, vojaškimi vojnim invalidi in podobnimi organizacijami. Člani društva bodo glede na svojo kulturno raven, izkušnje in politično razgledanost mogli nuditi ostalim društvom marsikatero zdravo in koristno pobudo zlasti sedaj, ko je začelo v množičnih organizacijah ter društvenem življenju utripati živahnejše prizadevanje za splošni kulturni dvig državljanov. Polnoštevilna udeležba članov društva na občnem zboru je bila dokaz ne samo društvene zavesti, marveč tudi pripravljenosti za aktivno sodelovanje pri uresničevanju ciljev društva. Izvolili so nov upravni in nadzorni odbor ter delegate za okrajno konferenco. J.Z.

V Povirju še vedno škriplje

Te dni je bila v Povirju krajevna konferenca SZDL, na kateri so izvolili nov krajevni odbor. Klub neverilki udeležbi je bila razprava o delu organizacije zelo pestra in živahna. Hočeš noče so morali ugotoviti, da je kulturnoprosvetno delo v tej vasi povsem zamrlo, čeravno ne primanjkuje ugodnih pogojev za takšno delovanje. Kritike vredno je tudi dejstvo, da ni bilo v vasi

že dve leti kino predstave, čeprav imajo v Zadružnem domu primereno dvorano za predvajanje filmov. Vzrok za to je kar se le da neznanen: predsednik hišnega sveta in uslužbenec, ki filme predvaja (potupočni kino), sta se bila sprla zaradi plačevanja električne, ki jo pri predstavah potrošijo.

Eno najbolj perečih vprašanj v Povirju je bila vprašanje avtobusnega postajališča. O tem govore že več kot dve leti, porabili so že precej tisočakov in vendar še ne vedo, kje naj bi stal. Temu podobno je tudi vprašanje železniškega postajališča. Direkcija v Ljubljani rešuje to vprašanje že tri leta, zato so poslali s konferenco v Ljubljano resolucijo, naj bi to prošnjo vzeli iz arhiva in jo čimprej ugodno rešili.

Na konferenci so sprejeli več sklepov za boljše in učinkovitejše sodelovanje SZDL. Ro

OB DNEVU REPUBLIKE NA MAŠNU

Na Mašunu, malem naselju v Ilirskobistriški občini, zlepa ne pomnijo tako lepe slovesnosti, kot so jo priredili na večer Dneva republike. Zbranim vaščanom je govoril o tem zgodovinskim datumom predsednik KZ Knežak Ivan Frol, lepo slovesnost pa je zaključil z borbenim govorom in spomini iz NOB najstarejši borec domačin tovariš Sedmak.

Dan republike na Hrpeljskem

Letošnje praznovanje praznika ustanovitve nove Jugoslavije je poteklo v občini Hrpelje v znamenju raznih prireditvev, med katerimi vrsta kulturnih programov na vseh osnovnih šolah. Med najpomembnejše šolske prireditve šteje proslava pionirskega odreda hrpeljske osemletke, na kateri so bile razdeljene nagrade devetim odredom s področja občine, ki so se posebno izkazali v enoletni tekmovalni akciji pionirjev-zadružnikov. Prvo nagrado so prejeli pionirji pregarske šole v obliki televizijskega sprejemnika, nabavljenega z zvezno nagrado 150.000 dinarjev. Učenci hrpeljske šole so si priborili magnetofon, oni iz Tater v Materiji pa so en radijski sprejemnik, ki jim ga je poklonil občinski odbor Socialistične

zveze iz Izole. Ostali so bili obdarovani s kolekcijami knjig, modelarskega orodja in raznimi športnimi rekviziti.

Po lepo izvedenem programu, v katereh so nastopili učenci vseh devetih nagrjenih šol, je priredil predsednik ObLO Anton Ovcarič sprejem in pogostitev delegacij pionirjev, ki so mu pršli čestitati za Dan republike.

Prav dobro je bila pripravljena proslava tudi v Podgradu, kjer je prisostvovalo izvajanje umetniškega programa mladincev in pripadnikov JLA več sto ljudi. Razen godbe na pihala je na proslavi prviki igrali tudi novo organizirani jazz-orkester, sestavljen iz godbenikov godbe na pihala. Proslave za odrasle so bile v Tatrach in Pregarjih.

Občinska ZB in sekretariat občinske ZKS sta za Dan republike obdarila enajst najstarejših borev iz NOV in denarnimi zneski ter knjigo Milana Gučka »Potokaj do prihodnjega pomladja«. Ta knjiga so prejeli tudi vse krajevne organizacije SZDL v občini in osnovne šole. Stroške za nabavo teh knjig sta krila občinska komiteja ZKS Hrpelje in Izola ter ObLO Hrpelje.

Nova trafopostaja v Kozini

V Kozini je bila za 29. november dograjena nova transformatorska postaja v neposredni bližini podjetja »JELKA«. Zgraditev tega transformatorja je narekovala nujna potreba v zvezi z obratovanjem nove žage in ostalih obratov »JELKE«, ki so opremljeni z motornimi pogonskimi napravami. Razen tega namenava občina v tem delu Kozine, kakovit tudi v okoliških vasiljih razširiti in pojati električno napeljavo ter bo novi transformator omogočil izvedbo nadaljnih elektifikacijskih načrtov. V zvezi z novo trafo postajo je bilo potrebeni postaviti okoli 1 km električnega omrežja. Montažna dela so izvršili delavci ELEKTRO SEZANE. Investicijski stroški za novo trafo postajo so znašali okoli 4 milijone dinarjev.

Zborovanje prosvetarjev

Prejšnji četrtek je bila v hotelu »Javorika« v Postojni konferenca občinske Zveze prosvetnih društev in Svobod, ki se so že udeležili zastopniki vseh dvanajstih prosvetnih društev v občini. Udeleženci konference so razpravljali o uspehih in težavah društev pri delu v preteklin dveh letih, pri čemer so izrazili priznanje prizadevanjem prosvetnega društva »Miroslav Vilhar« v Zagorju na Pivki, sprejeli pa so tudi plan bodočega dela in poleg delegatov za okrajno konferenco v Kopru izvolili novo vodstvo občinske Zveze prosvetnih društev in Svobod v Postojni. (ma)

V duševni zmedenosti skočila v prepad

Dne 1. decembra je v zgodnjih jutranjih urah odšla z doma 57-letna Marija Zadnik iz Hrpelje in se ni več vrnila. Ker je kazala znake duševne neuravnotežnosti, so svojci takoj posumili, da se je morda odločila za kak prenemisjen korak in so zadevo prijavili postaji Ljudske milice, ki je s pomočjo vaščanov organizirala iskanje pogrešane ženske. Sledovi stopinj po ivnatih travlji so vodili v grmečevje v smeri Slavniku. Nedaleč pod vasjo je okoli 30 metrov globok prepad, kakršnih je veliko na krškem svetu. Eden izmed iskalcev se je

nagnil nad globino in zagledal na dnu mrtvo žensko, ki pa je ni bilo mogoče na enostaven način spraviti iz prepada. Poklicali so na pomoč gasilce z gasilskim avtomobilom in lestvijo ter v prisostnosti uradne komisije potegnili mrtveca na površje. Pravijo, da so pokojno Marijo navele na obupni koral, tudi težke družinske razmere in pomanjkanje. Ker v tem kraju že dolgo ne pomnijo primera samomora, je ta tragični konec priletne žene izrazil pri prebilici občine sotutja in komentarjev.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

REDNA LETNA SKUPŠINA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV KOPRSKEGA OKRAJA

Pod obračunsko črto - nove naloge

Z običajnim dnevnim redom so imele Svobode in prosvetna društva našega okraja svojo redno letno skupšino preteklo soboto v mali dvorani koprskoga gledališča. Razen številnih delegatov so se udeležili skupščine tudi gostje, med katerimi je predsednik Okrajnega sveta še posebej pozdravil tajnika Zveze Svobod Vinka Trinkausa, predsednika OO SZDL Gustava Gujeza, predsednika Okrajnega sveta za kulturo in prosveto Staneta Skrabara, predsednico OK LMS Marijo Vogričevi in druge predstavnike političnih in družbenih organizacij ter kulturnih ustanov in društov.

Letno poročilo so delegati in gostje dobili natiskano. Tako so se podrobno lahko seznanili z delom in uspehi v sezoni 1959/60, potek konference pa je bil eksplodiven in razprava dokaj plodna. Po kratkem uvodu, ki poudarja razmah kulturnega življenja v

zadnjem razdobju, sledijo izčrpana poročila o delu Okrajnega sveta in njegovih sestrov, o kulturni vzgoji in estetskem izobraževanju, o knjižničnosti, o dramski dejavnosti in lutkarstvu, o glas-

IZ LETNEGA POREČILA Sveta svobod in PD

Razen predsedstva in tajništva ima naš okrajni svet še 6 sestrov, med katerimi je bil najagilnejši glasbeni. Zato tudi uspeh izostal.

Klubi ne pomenijo samo urejenih prostorov, ampak tudi vsebine. Zato je bilo delo klubov plodno samo tam, kjer so imeli dober program.

Občinske knjižnice imamo danes v vseh središčih občin, in so to proračunske ustanove, razen v Hrpeljah.

V vseh teh knjižnicah imamo 63.750 zvezkov. Knjižni sklad je narasel zlasti v zadnjih dveh letih. Pri tem ni upoštevana Študijska knjižnica v Kopru.

Razen tega imamo še 30 manjših knjižnih zbirk v nekaterih društvenih, ki imajo 20 tisoč zvezkov.

Boleča točka naše amaterske dejavnosti so dramske družine. Njihova glavna pomanjkljivost je nenačrtnost pri delu in slab organizacija. Morda ne bi bilo napak, če bi se formirali sestovi za dramatiko tudi pri občinskih svetih.

Iz nepopolnih podatkov je razvidno, da je 19 dramskih družin v našem okraju uprizorilo v preteklem letu 32 dramskih del. Veselje do dramatike je torej še živo.

V prvi fazi klubskega življensja so naša društva posvetila glavno skrb ureditvi gmotne osnove. Zdaj upravičeno pričakujemo, da se bodo posvetili pestremu in organiziranemu usmerjanju programov.

Nekaj podatkov iz občin:

v koprski je registriranih 13 društev, od tega jih dela le 8; klube imajo 4 društva;

na območju mesta Izole sta dva kluba, pripravljajo pa jih v okviru SZDL in kmetov-zadružnikov tudi v Dvorih, Maliji, Šaredu in Vinici;

na vsem območju piranske občine še ni nobenega kluba Svobode, pač pa imajo v samem Piranu družbene organizacije lepo dvorano, za katero bi lahko društvo organiziralo program klubskih večerov;

čeprav imajo v hrpeljski občini relativno najslabše gmotno osnovo, so zabeležili zadnje leto nekaj lepih pobud in uspehov; imajo 4 društva in vsa urejajo klubske prostore;

na območju ilirsко-bistriške občine imajo zdaj 6 društva, žal pa društvo v samem mestu nima svojih prostorov;

v sežanski občini imajo že več klubov, Sežančanom se obeata, da bodo dobili prostor v Domu Partizana, kamor bi se preseila tudi Ljudska knjižnica;

klub v Postojni ima v širšem slovenskem merilu najdaljšo življenjsko dobo in zato tudi največ izkušenj; težko čakajo na novi Kulturni dom, ki bo dal kulturnoprosvetnemu življenu večji polet; tudi drugod po Postojni se z uspehom trudijo za živahno klubsko življenje.

V številnih društvenih je opaziti zadnje leto večjo skrb za zavrnite amenske in sekcijske, kar je vsekakor razveseljivo.

beni dejavnosti, o klubskem in družbenem življenu ter razvedrili, o baletu in folkloru, o delu italijanskih kulturnih krožkov in končno o prosvetnem servisu. Poročilo zaključuje izčrpen pregled številčnega stanja posameznih društev in njegovih sekcij. Žal vsa društva niso poslala svojih podatkov, kar je verjetno odraz njihove neaktivnosti.

Poročilo so delegati v glavnem pregledali že pred začetkom skupščine, zato so prešli kar k drugi točki dnevnega reda: referatu o bodočih nalogah.

Nove oblike postajajo praksa društvenega življena

Predsednik Okrajnega sveta Ivan Mavšar je takoj zanj bistvo stvari — osnovne značilnosti, ki smo jih lahko zabeležili v delu društva. To so nove, sveže oblike, ki so s svojo pestro in sodobno vsebino pritegnile v društva nove, zlasti mlajše ljudi. Včasih smo o novih oblikah razpravljali in jih iskali, danes postajajo vsakodnevna praksa društva. Marsikje je še seveda najti pomanjkljivosti, ki hromijo delo društev in niso spodbudne.

Med osnovne naloge naših Svobod in PD nedvomno sodi, da se čimprej vključijo v celoten proces sodobnega razvoja. Prvi korak v to smer je izobraževanje, kajti le tako ne bomo zavirili hitrejšemu razvoju družbenih proizvodnih sil in celotni socialistični preobrazbi. Da bomo pri tem uspeli, moramo ustvariti tudi pogoje za razvoj raznih oblik kulturne zavade, kar naj tudi pozitivno vpliva na sproščanje novih iniciativ naših delovnih ljudi, na njihovo večjo produktivnost in na izboljšanje samega življenjskega standarda. Ze če imamo pred očmi samo ti dve nalogi, ki pa težita k istemu cilju, lahko začrtamo konkretno delo za vsako društvo, upoštevajoč pri tem seveda pogoje in razmere, v katerih dela.

Društvo, v mestu ali na vasi, naj pomeni tisto osnovno enoto kulturno-prosvetnega življena, v kateri najde svojo zadovoljitev sleherni prebivalci dolonatega kraja. Razumljivo je, da tu ne gre le za aktivnost in življenje nekaterih sekcij, v katerih so deluje le manjše število državljanov, ampak gre za organizirano kulturno središče, v katerem naj najde место ljudje vseh starosti in poklicev.

V tem je tudi pogojen odgovor, zakaj so nekatera društva ozko zaprti samo vase, obsojena na životarjenje in neuspeh.

Drugi faktor, ki soodloča pri neuspehu društvenega življena, je nerazumevanje družbenih faktorjev v nekaterih, sicer redkih krajih. Zgredeno je tudi mnenje, da lahko društvo živi in dela brez vsake finančne pomoci. Primere je tovaris Mavšar navedel iz Skofije, Delkanov, Ilirske Bistre in drugod. Poseben primer pa še imamo v Kopru, kjer nosi društveni odbor velik del krivde za neaktivnost in propad nekaterih sekcij.

Veliko govorimo o klubih, prostorih zanje, ureditvi, o vsebini dela. Klubsko življene ne more in ne sme ostati le pri gledanju televizijskih programov, pri igranju šaha in morda še pri čitanju časopisov, ampak mora zajeti vse tiste kulturno-prosvetne in družbenne oblike življena, ki so po-

trebne za dobro organizirano in moderno društveno življeno. Pri tem je treba znati izkoristiti iniciativi ljudi. Povezava z družbenimi organizacijami na terenu, predvsem s Socialistično zvezo, bo pri tem samo koristna.

Seveda ob vsem tem ne smemo zanemariti klasičnih in priljubljenih oblik ljudskoprosvetnega življena, amaterske dejavnosti. Posebne naloge nas čakajo letos v zvezi z mladinskim pevskim festivalom v Celju, s festivalom dramske amaterske dejavnosti v Zagorju in mladinske dramatike na Jesenicah. Na to bodo morali misliti društva pri svojih načrtih dela.

Tovariš Mavšar se je dalj časa zadržal pri vprašanju društvenih odborov, ki so, ali vsaj naj bi bili, usmerjenci in organizatorji kulturnega življena.

Ne na zadnjem mestu gre omemiti zabavno glasbo in ansamble, ki se v večini primerov razvijajo neorganizirano in divje. Zato bi jih bilo treba pritegniti v društva, rezervati njihova vprasanja instrumentov, materiala in podobno in jim tudi dati za njihovo delo zasluzeno priznanje. Ob tem je tovaris Mavšar poudaril zamisel o vsakokratnem srečanju zabavnih ansamblov ob naši obali v poletnih mesecih.

Ker postaja pojem komune v našem demokratičnem razvoju vsak dan važnejši, moramo nujno vezati nanj tudi vse kulturno-prosvetno življeno. Naš občinski svet si sicer napravili korak naprej, vendar pa v njihovem delu se vedno čutiti mnogo slabosti — bolj subjektivnega kot objektivnega značaja — in premalo angažiranosti pri reševanju kulturnih problemov širšega, kompleksnega značaja. Tu gre tudi za njihovo povezavo s Sveti za kulturo in prosveto, kajti ne gre, da bi ostro ločeval delo poklicnih ustanov od kulturno-amaterske dejavnosti.

Vse to je samo del nalog, ki jih bo treba izpolniti v prihodnjem obdobju, se določneje jih bo izobilovali bližnji kongres v Ljubljani.

Razprava je še podrobnejje osvetlila marsikatero vprašanje

K razpravi se je priglasilo 18 delegatov.

Predstavnik italijanskega kulturnega krožka »Giuseppe Tartini« iz Pirana je govoril med drugim o prav posebno važnem vprašanju: film — distribucija, komercialna plat in kulturna vzgoja. Zanimiva so bila izjavanja predstavnika Izole, ki je skupščini razložil prizadevanja njihove komune, kjer kult.-prosvetna društva delajo v tesni povezavi s Socialistično zvezo. Zanimivo je tudi, da so prosvetni delavci Izole — menda prvi v našem okraju — našli stik z učencem izven šole. Tovarišica iz Lokve je opozorila na bližnjo 70-letnico društva; ob tej priložnosti so si zadal tamkajšnji ljudskoprosvetni delavci prav posebne naloge.

Gre za samostojno socialistično osebnost

V imenu okrajnega odbora SZDL je skupščino toplo pozdravljal in ji zanjele uspešno delo predsednik Gustav Gujez. Poudaril je, da tudi v odborih Socialistične zveze govorimo o kulturno-prosvetnem delu, o tem so razpravljali člani domača na vseh konferencah, po terenu in ustanovili tudi sekcije, ki se bodo ukvarjale s temi vprašanji. Ko smo v prvih letih gradili gospodarsko osnovo, ki naj bi nam zagotovila čim hitrejši razvoj, nismo imeli toliko časa za kulturno-prosvetno delo. Toda danes smo že na tisti stopnji, ko lahko govorimo o vedno bogatejšem in pestrejšem življenu, ko nam gre za samostojno socialistično osebnost, ki bo kos vsem poklicnim, družbenim in političnim imperativom današnjega časa. Zato je v delu med našo najbolj množično organizacijo — SZDL — in kulturno-prosvetnimi društvi mnogo stičnih točk: vsi se borimo za kulturno raven in osebno zadovoljstvo.

Podoba jutrišnje komune

Vedno z večjim zadovoljstvom lahko ugotavljamo, je rekel po svojem pozdravu v imenu OLO in OK ZKS predsednik Sveta za prosveto in kulturno Stane Skrabar, nenehno rast, širok razmah v obogatitev našega kulturno-prosvetnega življena. Zdaj, ko smo utrdili materialno osnovo, bomo imeli tudi za ljudskoprosvetno delo vedno več gmotnih sredstev, na

ljudeh, ki delujejo na teh področjih, pa je, da ta sredstva s svojim delom in prizadevanjem tudi upravljam. V borbi za jutrišnjo podobo komune vsekakor ne bomo smeli pozabiti na kulturo in prosveto. Uspeh pri tem ne bo na zadnjem mestu odvisen od koordinacije in dobrega dela vseh društvenih organov v komuni, od aktivnosti in prizadevanja vseh članov.

Prostega časa bomo imeli vedno več

Vedno bolj se kristalizirajo pojmi, kaj je in kaj pomeni kulturno-prosvetno delo v naši vesverski socialistični izgradnji, je rekel po svojem pozdravu tajnik Zveze Svobod iz Ljubljane Vinko Trinkaus. Brez nepotrebne poudarka na novih ali stareh oblikah si moramo prizadevati, da bodo oblike društvenega življena tako zanimive in privlačne, da bodo postale pri ljudeh potreba. Kljub temu da govorimo danes o hitrem tempu razvoja, se moramo zavedati, da nam bodo novi dosežki v avtomatizaciji prinesli vedno več prostega časa. Tako se približuje čas, ko se bomo vključevali v kulturo zavestno in ne samo zaradi zunanje manifestacije, ko bo to naša potreba po razvedru, izobraževanju in kulturnem izzivljanju.

Zaključek letne skupščine

Z javnim glasovanjem so delegati potrdili predlog kandidacijske komisije za 45-članski upravljen odbor Okrajnega sveta in 5-članski nadzorni odbor. Za ljubljanskim kongresom so že izvolili 23 delegatov. Člani UO so predlagali ponovno za predsednika Ivana Mavšara in za tajnika Iгорja Felana. Tovariš Mavšar se je zahvalil za zaupnico in predlagal, da izdelajo dokončni program bodočega dela takoj po kongresu. Izvolili bodo še posebno komisijo, ki bo proučila stanje po zadružnih domovih in v kmetijskih zadrugah našega okraja in predlagala primerne ukrepe, ki so v skladu s priporočili OLO. Z. L.

Film

V novi komediji, ki so jo posneli v Beogradu za podjetje Avala-film, nastopa v glavnih vlogih Beba Lončar, ki se je spominjam iz filma »Deveti krog«. Njen partner je Dušan Bulajić (oba na sliki zgornji). Razen njiju pa srečamo v tem veseljem barvnom filmu še znano pevko Gabi Novak in komika Mijo Aleksića (na sliki spodaj). Film je režiral Ljuba Radičević in nam pričuje zgodbo o skupini dijakov, športnikov-jadrcev, ki skujejo posebne načrte, kako bodo prišli do denarja za polletje. Naslov filmu so dali LJUBEZEN IN MODA in ga že v studijah montirajo

PROBLEMI, O KATERIH RAZPRAVLJAMO

Načrt zakona o nagrajevanju prosvetnih delavcev

Sistem učinka kot v proizvodnji

Zvezni izvršni svet je že sprejel odlok z veljavnostjo 1. januarja 1961 o višjih položajnih plačah prosvetnih delavcev. Zdaj pa pripravljajo prosvetni organi sodelovanjem sindikatov nov načrt zakona o nagrajevanju prosvetnih delavcev. Pričakujejo, da bo tudi ta zakon veljal z novim letom — v kolikor ga seveda sprejme Ljudska skupščina — in da lahko vsi, ki delajo v kakršniki izobraževalnih ustanovah, računajo na nov sistem nagrajevanja.

Že zdaj vemo, da bo nov zakon nagrajevanja prosvetnih delavcev upošteval na prvem mestu njihovo prizadevanje na delovnem mestu. Sicer so že do sedaj to okoliščino nekoliko upoštevali, toda v glavnem je prišla do izraza le pri letnem ocenjevanju. Plaćilni razred sam po sebi pa je bil odločujoči faktor za višino prejemkov, torej bi lahko rekli, plača je bila določena avtomatično. To načelo je še odgovarjalo, ko je bila edina naloga pedagoga predelava predpisane učne snovi.

Toda danes, v reformirani šoli, sta postala to stališče in kriterij nevzdržna. Nemogoče je, da bi se danes zadovoljili s tem, da je naloga prosvetnega delavca samo da skrbi, da se učenec nauči svojo lekcijo. Novi učni načrti, obogateni še z vrsto izvenšolskih aktivnosti, zahtevajo, da si učenec predvsem prisvoji predmete, ki jih predavajo pedagogi in da jih sprovažajo tudi v praksi. To je posebno važno pri predmetih iz prirodnih in tehničnih ved, ki jih je nemogoče učiti samo v učilnicah. Tako izvenšolske aktivnosti ne dopolnjuje samo učenčevega znanja, ampak predstavljajo tudi nujni sestavni del poučka. Pedagogi pa naj bodo tisti, ki usmerjajo te dejavnosti, to delo v najrazličnejših sekcijah, in tako spodbujajo učenčevega znanja.

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

VIVIAN FUCHS — EDMUND HILLARY:

Na južnem tečaju

(Odlomek iz knjige ČEZ BELO CELINO. V zbirki Globus izdala založba Mladinska knjiga. Prevedel Zoran Jerin, opremil Uroš Vagaja. V knjigi originalne fotografije)

Zvečer mi je Hillary po radiu predlagal, naj zaradi zamude premislimo, če bi se ne ustavili na Južnem tečaju in bi nam Američani prepeljali odpravo z letali v oporišče. Za to se nisem mogel odločiti, pa sem odgovoril in razložil položaj. Najini poročili sta se glasili:

Dragi Bunny! Zelo sem v skrbeh zaradi zamude v vaših načrtih. Od tečaja do Scottovega oporišča je okoli 2000 kilometrov in precešen del poti severno od Skladišča 700 je počasen in naporen, z velikimi, trdimi zastrugi. Ce boste zapustili tečaj šele v pozem januarju, boste zašli v slabše in slabše vreme in zimski mraz, razen tega pa bodo vozila gotovo že precej zdela. Moja mehanika menita, da je takšno potovanje neopravičljivo inecanje in nista pripravljena počakati in potovati z vašo odpravo. Soglasam z njima in mislim, da bi bilo pametno razdeliti vaše potovanje na dve leti. Verjetno je pred vami še glavni del poti do tečaja. Zakaj bi vozila ne prezimila na tečaju, vi pa bi odleteli z ameriškimi letali do Scottovega oporišča, se čez zimo vrnili v civilizacijo, prileteli novembra spet na tečaj in tedaj opravili nalogo? Po tem načrtu bi lahko opravili tudi mnogo boljše seizmološko delo in prepričan sem, da bo admiral Dufek pomagal z letali. Sam bi že rad po skoraj štirimeščem potovanju s traktorji, in ker me čaka še precej dela, krenil s planote. Raje ne bi čkal na tečajni postaji, ampak se vrnil v Scottoro oporišče, hrž ko bo mogče. Če se odločite, da boste šli še naprej, tostran tečaja, se vam bom pridružil v Skladišču 700. Žal mi je, če sem tako črnoaled.

Pa bi bila zares nesreča, če bi bila zaman vaša naporna pot čez Južni led in tečaj, če bi se odprava nenesrečila 200 kilometrov od Scottovega oporišča. Še na-

prej bom dovažal zaloge v Skladišče 700, na tečajni postaji pa vam bom pustil vse podrobnosti in zemljevid od Scotta do tečaja. — Hillary.

Hillary, tečajna postaja. Razumem vaše skrbi, vendar ni govor, da bi zdaj prekinil potovanje. Nešteti razlogi govorijo, da bi bilo po preizmovanju izven Antarktičke težko spet zbrati odpravo. Naša vozila lahko vozijo tudi pri 50 stopinjah nad ničlo, vendar marca še ne pričakujem takšnih temperatur. Bela tema in snežni prsta naši glavni skrbi. Razumem odpor vaših mehanikov, da bi se lotila še enega potovanja. Zaradi vašega mnenja, da je v pozni sezoni potovanje neopravičljivo tveganje, pa ne morem zahtevati, da bi se nam pridružili v Skladišču 700, čeprav bi nam vaše poznavanje terena zelo koristilo. Zato bomo morali našo pot usmeriti pač po skici, ki nam jo boste pustili na tečaju. Tukajšnje polje orjaških zastrugov se vleče že 90 kilometrov in so grebeni še vedno dober meter visoki. Ali lahko pričakujemo podobna polja tudi severno od Skladišča 700 in koliko kilometrov merijo vsa skupaj? Največ težav imamo z vlačilnimi palicami za sani, ki jih moramo električno variti, in zato izgubljamo precej časa. Pred kratkim sem po načrtu zapustil drugo vozilo, da so ostale še štiri »mačke« in dve »spodlašici«. Seizmološke postaje postavljamo v največjih presledkih 50 kilometrov; z geosondami merimo enkrat ali dvakrat na dan. Trenuten položaj je 84° 43' južne širine in višina 200 metrov. — Bunny.

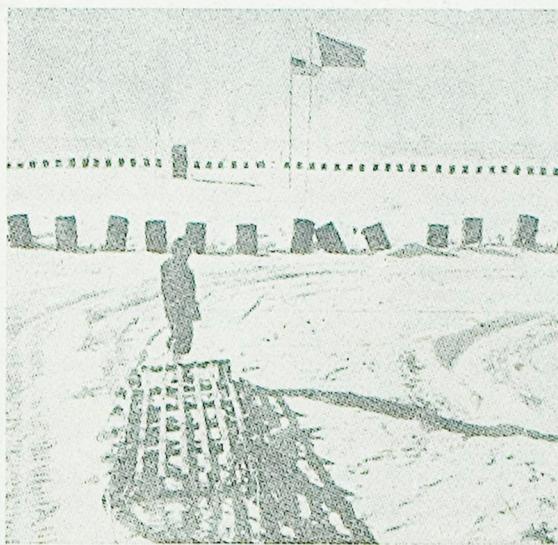
Naložost sta ti poročili prišli v javnost in čeprav smo mi mirno nadaljevali naše delo, je tisk počasi obrnil vso stvar v šandal. Sele ko smo prispevali na tečaj, sem pričel spoznavati, koliko so do zdaj že pisali o odpravi. Naslednjih 14 dni so zadevo premplevali v časopisih, tehnikih in revijah po vsem svetu in članili našega odbora doma so dobili nešteoto dobro mišljenih nasvetov. Mali pisarniški štab je moral prevezeti nase vso težo nepričakovane novinarskega naskoka.

Medtem sem dobil ohrabrujočo podporo odbora, ki mi je sporočal, da lahko ukrepam sam o vsem, kar bi utegnilo koristiti položaju na terenu. Mi vsemi smo povsem prepričani, da lahko brez tuje pomoči uspešno zaključimo potovanje, in smo bili precej presenečeni, da so se dogodki tako čudno zasukali. Nadaljevali smo z delom in potovali s približno 50 kilometri na dan, smo pa nameravali to hitrost povečati, ker bi okoli pola bolj na redko posejali seizmološke eksplozije.

4. januarja je Hillary prispeval na tečaj, ostal tam nekaj dni, odletel nazaj in Scottovo oporišče in pričel nabirati zaloge goriva za Skladišče 700, kot sem ga prosil. To se mi je zdelo umešno, ker nismo mogli oceniti porabe goriva v mehkom snegu, ki je bil po poročilih pred nam.

Medtem sem dobil ohrabrujočo podporo odbora, ki mi je sporočal, da lahko ukrepam sam o vsem, kar bi utegnilo koristiti položaju na terenu. Mi vsemi smo povsem prepričani, da lahko brez tuje pomoči uspešno zaključimo potovanje, in smo bili precej presenečeni, da so se dogodki tako čudno zasukali. Nadaljevali smo z delom in potovali s približno 50 kilometri na dan, smo pa nameravali to hitrost povečati, ker bi okoli pola bolj na redko posejali seizmološke eksplozije.

4. januarja je Hillary prispeval na tečaj, ostal tam nekaj dni, odletel nazaj in Scottovo oporišče in pričel nabirati zaloge goriva za Skladišče 700, kot sem ga prosil. To se mi je zdelo umešno, ker nismo mogli oceniti porabe goriva v mehkom snegu, ki je bil po poročilih pred nam.

V skupini, ki je prepotovala Antarktiko, sta bila tudi Sir Edmund Hillary (prvi zmagovalec Mount Everesta) in dr. Vivian Fuchs, avtorja potopisa »Čez belo celino«. Na sliki vidimo zastave Združenih narodov in Združenih držav Amerike, ki so jih zasadili na zemljepisnem južnem tečaju.

Albert Londres:

DANTE NI VIDEL NIČESAR

Mladinska založba je izdala knjigo enega največjih mojstrov francoskega časnikarstva Alberta Londresa. Knjiga »Dante ni videl ničesar« je dokumentirano delo, ki govorji o najbolj nesrečnih in najbolj zavrnjenih članih človeške družbe. Govor o vojnih tujskih legijah, v katero so se zatekali predvsem ljudje s temno preteklostjo in ki so bežali pred »roko pravice« ter ljudje, ki jih je nesrečno naključje pognoval v ilegalno — v tujsko legijo. Disciplina, ki v tej legiji vladala, je trda in okrutna. Za najmanjši spodrljaj lahko pride vojak v »Biribie« (kazenski oddelki tujskih legij). In življenje v teh »biribijah« je snov te obožuječe knjige.

František Běhounek:

BRODOLOMCI V VESOLJU

Knjiga je izdala Mladinska založba. Povest se dogaja v daljni prihodnosti, leta 2376. V naše osončje je nenadoma prijadrala zvezda-repatica. Zračunali so, da bo prej ali sicer butnila v Zemljo in unišila na njej vse življenje. Zato pošlejo na raketno močno posadko in zalogo atomskoga eksploziva. Repatico so hoteli kratkomalo razstreliti. Z raketno so srečno pristali na repatici, toda, zgodila se je nesreča. Raketa se je pokvarila. Ni se mogče rešiti. Navsezadnje jim je uspelo popraviti motorje in se rešiti. To je v kratkem vsebine tega znanstveno-utopističnega romana.

Ilustracije za Jurčičevu povest DESETI BRAT, ki je izšla v zbirki Končor Mladinske knjige, je naredil Ivan Vavpotič, pripredil pa Branko Simčič. Zbirko je ureidel Boris Paternu. Objavljamo odlomek iz povesti:

»Saj ga ni, hudiča, kdo ga je videl?« pravi krčmar in namežika družim goston, kakor bi hotel reči: zdaj ga imamo, poslušajte.

In res je bil Krjavelj naenkrat ves živ.

»O, to pa to! Hudir je pa, hudir.« Rekši, se stegne po mizl, pomakne klobuk nazaj in z glavo pritrkovaje

Josip Jurčič

pravi: »Saj sem ga jaz presekal, o polnoči sem ga presekal, na dva kosa.«

»Povedi nam, kako je to bilo.«

»Takože: Jaz stojim ob enajstih na parki za stražo pa —«

»Pred si pa rekel, da o polnoči,«

»čeze mu France v besedo.«

Krjavelj se ni dal ni temu ugovoru ni smehu motiti, ampak je svojo trdil in dejal: »O enajstih je bilo, to se dobro vem. Sam sem stal, megla je bila in tema kakor v rogu. Zeblo me je pa sabljo sem imel. Dremoten sem prihajjal; zato sem začel tjakaj po morju gledati.«

»Kako si po morju gledal, ko je bila tema?«

»Naj bo tema, saj sem imel kresilo in gobo in drva, pa sem zakuril. Kar

gori v jamboru nekaj pravi: vrr, vrr, vrr! Jaz gledam, gledam — ni bilo nič! Spet dremoten začnem prihajati. Le počenem tja na tla. Kar se barka tri pota zaguglje sem ter tja. Jaz gledam, gledam, poslušam — ni bilo nič. Kar nekaj sem po morju pride po vodi in z nogami pravi: comp! comp! comp! Jaz gledam, gledam — kar vidim, da hudič gre...«

»Kako si pa vedel, da je hudič?« vpraša eden nevernih poslušalcev.

»Kaj bi ne vedel! Ali ni imel redečih hlač, zelene kapice, kosmatih tačic in take nohte na prstih ko oni le kavili pri vagi?«

»Ali je te bilo kaj strah?« vpraša krčmar.

»Kako me bo strah, ko sem brdiko sabljo v rokah držal? — No, potlej je tista pošast ali tisti pleksiški škrat plezal gor ob barki prav na glas: škrebl! škrebl! škrebl! Kakor je vrah prišel, po tisti je oči v oči meni nasproti postavil. Sveta mamka božja sedem krizjev in tečav — sem dejal — pa sem zavzdignil brdiko sabljo pa sem zamahnil pa sem čez glavo ubral in loputnil: lop! — pa sem ga presekal, samega hudiča sem presekal, na dva kosa!«

»Kako pa veš, da si ga pesekal?« vpraša Francelj.

»Kaj ne bi vedel, saj je dvakrat padlo v morje; prvič je reklo: štrunk! vdrugič pa se je slišalo: štrunk! Pa reci potlej, da ga nisem presekal, da ga nisem na dva kosa presekal.«

»To je res, da si ga! Ná, pi, ki si tako dobro delo storil,« pravi Matevžek. »Ali ti še koza kaj na Obrščaku njivo uhaja?«

»O, nič več, zdaj sem jo že ozdravil, koz, že dobro dolgo let je teg,« pravi Krjavelj in prazno kupo na mizo postavlja.

»Kako si jo ozdravil?«

»I, kako! Kri sem ji spustil, pa se je popravila. Jaz sem imel skuho opraviti, moral sem paziti, da se mi smola v loncu ne vžge; zato nisem mogel zmerom v koz očesa imeti. Ti,

Obrščak, si mi vedno žugal da mi jo boš vzel, če bo v škodo hodila. Kaj je bilo početi? Zaprete nisem mogel imeti, varovati in vračati zmerom in zmerom nisem utegnil. Cakaj me, vrag, čak, ti bom že eno naredil, kočača, da ne boš ven in ven gobca v ogorju tiščala! Pa sem vzel veliki nož ter sem ga nabrusil na os in sem se ulegel na trebuh prav tih to za meno tam pri vrzeli, kjer je žival noter hodila. Kaj ti pride! En gobec trave namuli pa odtrga: hrst! Zopet namuli — tačas se pa jaz stegnem in: Sop! porinem nož koz v bedro. Kri je tekla kakor v turški vojski in vplila je uboga Dilna, kakor bi jo na meh drl; jaz sem pa dejal: čakaj, zdaj te ne bo več v škodo.«

»Ali ti je crnkila potlej?«

»Kaj! Še! Kakor je ti tista pregrešna kri odtekla, ki jo je zapeljevala, potlej je ni bilo več videti v škodi in zdaj vem, da nima nične bolj pohlevne živincenja.«

»Kaj meniš, da je ludobija v krvi?«

»To je da! vpije Krjavelj. »Slaba kri sama stori pri živali in pri človeku, da se greh dela. To sem jaz od učenega Krvata zvedel v vojakih, na barkah svila vklip. Tam na morju imajo take igle, da puščajo vsakemu, kdor je uporen, razposajen, huden, poreden in pregrisen. Zato sem pa še jaz koz puščal.«

»Kolikokrat so tebi puščali?« vpraša Francelj.

»I te zgaga prekanjenska! Kdaj sem pa jaz kaj pregrisen? Nikoli! odgovori Krjavelj malo hud. »Klin se s kilnom zbijja, vino z vinom, glavo z glavo, tako pa tudi ludobnost s hudočnostjo. Ali sem vam že pravil, kako sem Bučarjevemu konju poštaličnost odpravil?«

»Nikoli nisi še pravil!« odgovore sosedje, čeravno je vsak izmed njih to pravljico že bog ve kolikokrat slišal.

»No, spomladi onega leta, ko je bil lan pozebel, sejal je Bučar oves po lanisču. Ker je bil hlapec — tisti Urh je tačas služil Bučarju — nekaj obolel in je v stanici ležal, ni mogel

zbraždo hoditi. Bučar pride pome in pravi: »Pojdi Krjavelj, pojdi, boš namesto Urha ene tri kraje povlekel.« Jaz grem precej. Bučar mi vpreže tistega serastega konja, ki ga je predlansko spomladi konjedec vzel, pred branino in Jaz poženem: ti hóte! Dvakrat sva slo na razboru gor in dol. V tretje pa poženem: bistahor po sredi! Pa ni telit ipo sredi, le v razbor je silil, mrha. Cukam za vajeti, cukam, vpijem, pa nazadnje se mi počast še ustavim in se ne gane. Ko bi bil imel nož, precej bi ga bil popravil, kakor sem koz; kar pornil bi ga bil v tisto suhoréber. Cakaj me, čak, pravim in odpnem vago, pomerim in mu zviškomeno eno tako po rebrih prisoli, da se tri rebra zlomijo.«

»Kaj te ni Bučar nič oštel, ko si konja končal?«

»Kaj še, saj sem mu reba spet zravnal.«

»Kako?«

»Kar še enkrat sem loputnil, pa so kosti zopet nazaj stopile.«

Vem, da bi bil Krjavelj tisto poleidne se nekateri izmislik svoje modre in misleč glave sodesom povedal, ne samo, kako se žival po novem zdravi, ampak še druge izkušnje, postavim, kako je svojo mačko voziti učil, kako je ponocne tatove, ki so okrog njegove koče lazili, za vselej odgnal, ko ne bi bil krém v tistem hipu zagledal, da dva mlada gospodči s puškama čez pleča gresta mimo hiše, in sicer Marijan in Poleska in novi grajski učenik. Večni možje se pa vendar hoteli videti, kakor je poslednji, in so se skozi okno stegnili. Krjavelju ni bilo mar gospode; ali kakor so ljudje treddili, da je neumen, domisli se je zdajci prav po pameti, da bode tretja kmalu plačevali, denarja pa ni imel, ker je bil ravno za sol in tobak dal polstec krajcarjev. Zagordnil je nekaj, da ima doma »molzavo koz«, da mora takoj iti mošt, tēr se je tiho izmuzal iz sobe, da ni nične prav vedel kdaj.

»Kaj te ni Bučar nič oštel, ko si konja končal?«

»Kaj še, saj sem mu reba spet zravnal.«

»Kako?«

<p

BODOČA PRESKRBA Z MESOM NUJNO TERJA ZGRADITEV NOVE KLVNICE

Grezakoristi vseh obalnih krajev

Gradnja nove klavnice v Kopru oziroma v Dekanijih vsekakor ni majhna stvar, saj ne gre samo za en objekt, namenjen klanju živine, ampak je z njim neločljivo povezana še gradnja novih hlevov, hladilnice in obrata za predelavo mesa. Govorja je torej kar o štirih več ali manj samostojnih objektih in če boste vprašali koprske mesarje, kateri od teh vsaj za silo zadovoljujejo, boste dobili takle odgovor: — Bojimo se, da prihodnje leto sploh ne bomo mogli poslovariti. Enaka ocena velja tudi za klavnico v Izoli, medtem ko le za silo zadovoljujejo v Piranu. Skratka tri razdrobljene enote na majhnem področju, kjer bi preskrba z mesom z enega, osrednjega obrata bila ekonomsko neprimerno bolj uspešna.

Sicer pa se vrnimo na problem koprske klavnice, ki je v najbolj obupnem stanju in o katere gradijni zares ne kaže odlasati. Osnovna objekta — klavnica in hlevi — namreč ne zadovoljujeta že več let, problem pa se zaostruje iz leta v leto in zares ni čudno, če preskrba z mesom ni vedno najboljša. Ne gre samo za premajhno zmogljivost klavnice, ampak tudi za skrajno neprimerne prostore s higijenskega vidika in čedalje težje pogoje dela za mesarje. Zato ni bilo naključje, da je letos spomladi izdala sanitarna inšpekcijska odlok o prepovedi nadaljnega klanja živine. Lahko si zamišljamo, kakšne bi bile posledice, če bi ta odlok obveljal, oziroma če upravi »Mesoprometaš« in komunalni ne bi uspelo z zasilno sanacijo izposlovati pritenkočutnih sanitarnih organih preklica tega odloka. Prizadeti namreč ne bi bili samo domači potrošniki, ampak bi motnje v dobavi mesa in mesnih izdelkov hudo zadele naše gostinice. Sicer

pa si ni težko zamišljati posledic takega stanja v sezoni!

Trditev, da koprsko klavnico ne zadovoljuje že več let, ni prav ni pretirana. Podatki kažejo, da je porastel zakol živine samo v zadnjih štirih letih od 128.000 kg v letu 1956 na 311.000 kg v tem letu. Podatek velja samo za tri poletne mesece — junij, julij in avgust — ko je sezona potrošnje mesa na višku.

Skrajno ponesrečena pa je postala v zadnjih letih tudi sama lokacija klavnice. Z gradnjo pristanišča — oziroma z zaježitvijo Škocjanskega zaliva je ostala klavnica brez odpake in se zlivajo odpadki sedaj v mrtev zaliv, kar bi se nam uategnilo posebno v poletnih mesecih hudo maščevati.

Ugotavljanje v zrokov — zakaj Koper še nima sodobne klavnice, je starejšega izvora in ima pestro ozadje. Vsekakor velja omeniti zamujeno priložnost iz leta 1954, ko se je pod takratno vojaško upravo ponujala možnost brezplačne nabave opreme za klavnico, vendar je okrajna skupščina z minimalnim številom glasov zavrnila to pobudo. No, vsekakor bi ta klavnica bila danes že zastrela, vendar se je težko sprijazniti z dejstvom, da je v kasnejših letih kljub očitni potrebi po novogradnji bilo že neštetokrat govorja o tem, vendar se je problem sredstev tako lepe zamislil vedno zapletel v nerešljiv vozel.

No, sedaj vse kaže, da bomo prišli z mrtve točke in sredstva, pravijo, bodo. Iz zveznega natečaja, na katerem sodeluje podjetje, si obetajo 80 milijonov dinarjev, do zneska 170 oziroma 180 milijonov — kolikor predvideva projektant za celotno gradnjo — pa jim bodo pomagala nekatera večja podjetja kot Splošna trgov-

ska v Kopru, Hladilnica Dekani ter vse tri klavnice obalnih občin, kot so se že načelno dogovorili. Projektant Agrobiro v Ljubljani bi lahko predložil načrte že konec julija letos, vendar je zaradi nepravilnega tehnološkega procesa, ker v projektu nista bila upoštevana predelava in podkletitev, bilo treba načrte ponovno izdelati. Vsekakor škoda, ki bi se je ob smotrnejšem delu lahko izognili. Tudi lokacija v Dekanijih ustreza in če bo šlo vse po sreči, pravijo, da bodo takoj po novem letu začeli z deli.

(bb)

Postopje koprske klavnice ob na smrt obsojenem Stanjonskem zalivu. V sredini spodaj je videti odtično cev, po kateri gredo iz klavnice vse odpake v mrtvo more, kjer se povečujejo nesnago in smrad. Kaj bo poleti? Novogradnja je zato nujna kot le kaj in z njo ne gre več odlašati!

NAČRTI OKROG OBRTNEGA GRADBENEGA PODJETJA V SEŽANI

Pred novimi in obsežnimi nalogami

Bržkone bi lahko napisali knjigo, če bi zbrali vse, kar je bilo napisano v povedanju o obrti na območju, ki se razteza od Brezovice pri Komnu do Kozjan v brkinskih hribih in od Orleka pri Sežani do Vrabč. Pa prepustimo to ob ugotovitvi, da se storitvena ali uslužnostna, kot jo po navadi nazivamo, obrti ni mnogo premaknila od prvih stavkov, ki so bili formulirani na njen račun, pa vse do danes. Popolnoma drugače se je dogajalo in se še dogaja s izvodno obrto. Ta je že doživel svoje — naj jih tako imenujemo — velenje, kot so »Mizarško podjetje«, »Divalca«, »Mizarško podjetje« Senožeče, »Mechanična tkalnica« Senožeče, »Mizarško podjetje« Bor Komen, »Splošna kovinska delavnica« Sežana in še nekateri drugi.

Ne le v eni, ampak v malone vseh strokah storitvene obrti je tako. Zato ni čudno, da tudi v nekaterih večjih krajih ni enega čevljarija, da nosijo delati oblike — moške in ženske — po ure daleč, da zapravijo ponekod kmetje tudi pol dneva, da podkujejo vola, ker so kovači redki kot bele vbrane, da so nekateri obsežni predeli, kjer ni niti enega mizarja, zidarja, kolarja itd.

Ali storitvena obrt izumira? Sodeč po starostenem sestavu redkih obrtnikov in po pojavi, da med mladimi skoraj ni zanimanja za to poklice, bi skoraj ne bilo mogoče tega zanikati. Celo vajenska šola v Sežani, ki je bila doslej edino gnezdo bodočih obrtnikov, doživlja krizo.

Svet za industrijo in obrt Občinskega ljudskega odbora Sežana se dobro zaveda, da je potrebno nekaj ukreniti, da bi se stanje izboljšalo. Pred leti je bilo ustanovljeno Remontno gradbeno podjetje v Dutovljah, h kateremu se je ob ukinitvi občine Komen pripojilo še enako

tankajšnje s tem, da se je tako ojačalo podjetje, ki se je istočasno presevalo v »Obrtno gradbeno podjetje«.

Ni davno tega, kar se je skušalo OGP preleviti v pravo gradbeno podjetje, čeprav obstaja v Sežani že SGP »Kraški zidarski«, in čeprav še niti to zdokaj ni dovolj mehanizirano in trpi še na nekaterih drugih pomanjkljivosti, kot je n. pr. pomanjkanje strokovnega kadra. Na predlog naj bi se OGP dovolile novogradnje do 25 milijonov dinarjev, je Občinski ljudski odbor zavzel negativno stališči, ker bi se s tem po nepotrebnem trosila investicijska sredstva za opremo in bl. tako osnovna sredstva ne mogla biti racionalno izkoriscena, samo podjetje pa bi prej ali slej opustilo tisto dejavnost, za izvrševanje katere je bilo ustanovljeno. Dosegli bi torej to, da bi imeli v občini dve šibki gradbeni podjetji, katerih storitve bi bile ob obstoječi mehanizaciji drage, na razpolago pa ne bi bilo mizarjev, zidarjev itd. za najnujnejšo popravila zgradb.

Skozi daljše razprave v Svetu, v odborniških komisijah in v samem Ljudskem odboru se je izluščil nov

predlog. Začasno naj bi OGP še opravljalo gradbeno dejavnost, vendar največ do 10 milijonov dinarjev predračunske vrednosti gradbenih in obrtnih del, medtem ko naj bi se v okviru podjetja začela čimprej razvijati storitvena obrt raznih strok. V to smer naj bi se vlagale v bodoče vse investicije za razvoj storitvene obrti, sčasoma pa naj bi se v Sežani začeli graditi večji paviljon, v katerem bi bile koncentrirane raznovrstne obrtne stroke. Morda bi ne bilo napočno, če bi pri tem mislili na preureditve bivše zgradbe Tovarne pletenin. Sicer pa je to vprašanje, o katerem bo še mnogo razprave.

Padel je tudi predlog, naj bi podjetje, ki bi se preimenovalo v »Splošno obrtno podjetje«, razširilo svojo obrtno dejavnost tudi daleč izven Sežane, kar bi bilo treba samo pozdraviti.

Kako se bo uresničevala in napoved uresničila zamisel, ki utegne pomeniti prelomnico v razvoju storitvene obrti na Krasu, bo pokazala dogledna bodočnost. Vsekakor je treba imeti pred očmi dejstvo, da je nujno spraviti storitveno obrt iz sipe ulice. —ev

V ILIRSKI BISTRICI RAZPRAVLJAVA O PEREČEM PROBLEMU

Zakaj raste število nesreč pri delu?

Pred prazniki so na seji zborna prizvajalec ObLO Ilirska Bistrica razpravljali o stanju higieno-tehnične zaščite v podjetjih. Zal je bilo izvedeno razprave ugotovitev, da je v Koprskem okraju prav občina Ilirska

Bistrica na prvem mestu glede števila nesreč. Glavni vzrok za tak stanje pripisuje premalo resnemu upoštevanju te službe v večini podjetij, tam, kjer pa so HTZ uredili po novih načelih, gre za pretežno mlade organe, ki še niso znali uveljaviti svojega vpliva.

Razen delavcev, ki so večkrat sami krivi, da pride do nesreč in ne uporabljajo zaščitnih sredstev, nosijo del krive tudi nekatera podjetja, ker dolgočajo preskrmom sredstva v sklad za nabavo potrebne zaščitne opreme itd. Sicer pa je opazovanje dokazalo, da delavci ne znajo prostega čne pravilno izkoristiti za intenzivni počitek. Zaskrblja tudi dejstvo, da se večji del nesreč prijeti ljudem na poti v službo ali domov.

Statistika je pokazala, da je število nesreč v občutnem porastu. Leta 1956 je bilo ob povprečnem številu zavarovancev 2.318 pri delu 256 nesreč, laji pri številu zavarovancev 2.783 že 324 nesreč, medtem ko se je samo v prvem polletju tega leta zgodilo kar 181 nesreč pri delu — čeprav pri občutno povečanem številu zavarovanje oziroma zaposlenih.

Zanimiv je tudi podatek, da je največ poškodovanec starih do 29 let, kar je vsekakor pripisati neizkušenosti teh delavcev. Ce pomislimo, da je gospodarstvo te občine izgubilo zaradi nesreč pri delu v zadnjih štiri in pol letih kar 17.730 delovnih ur in je ZSZ izplačal letno več kot 43 milijonov invalidin in da je narodni dohodek občine prikrajšan letno za okrog 21 milijonov din. Lahko razumeni zaskrbljenost pristojnih činiteljev in vrsto ukrepov, ki jih je po tej analizi sprejeli zbor prizvajalcev.

K. Š.

OB OBČNEM ZBORU KOPRSKIH »SREBRNIH GALEBOV«

Tabornik je skromen in vztrajen

Kdor ne verjamemo, da taborniki poleg drugih zakonov izpolnjujejo tudi ti dve zahteve, bi moral priti na občni zbor Srebrnih galebov iz Kopra, pa bi ugotovil tole: prav je, da se taborniki ne bahajo s svojimi nemajhnimi uspehi ob vsaki priliki, vendar jih pretirana skromnost včasih škodi. Javnost bi moralu o njih več vedeti, posebno pregled enoletnega dela tri sto članov bl. lahko zanimal večji krog ljudi. Za dokaz drugi omenjeni lastnosti, vztrajnosti, pa bl. lahko gost na tem občnem zboru simbolično občutil tiste dolge tri ure in pol, ko je to pisano mrvavljišče v taborniških krojih vztrajno razpravljalo o svojih uspehih in napakah. Seveda, če ne bi začutil vztrajnega dela že iz poročil in diskusije. Kaj vse so pripopovedale te suhe številke! O tem, kako je vodnik osmim ali desetim tovarišem iste starosti pripravljal zanimivo gradivo za vodove sestanke (o tem so se vsi vodniki z načelniki čet pomnenili na rednih tedenskih vodniških sestankih); o tem, kako je vod na sestanku opravljal točke za izpite, izdeloval ročna dela, si s posebnimi igrami ostril čute in prepeval narodne, partizanske in taborniške pesmi; o mrzličnem celotnem tekmovaljanju med vodi, saj je vod za vsako dejavnost, od delovne akcije do športnega srečanja, dobil 1—3 točke (zmagali so Sivi sokoli s 197 točkami!); o četnih zborih, izletih in skrivenostem ognju Morskih skal; o odredovih pogozdovanjih, srečanjih s tržaškimi taborniki in o svečnih tabornih ognjih ob državnih praz-

nikih, kjer je tudi do 70 članov položilo oblubo; o trojinem praznovanju dedka Mraza, o plesnih vajah klubovcev, o razstavah in pohodih, skupnih delovnih akcijah in športnih tekmovaljih, postavljanju šotorov in signalizaciji, zakonih in vozilih itd. itd. Kdo bi lahko vse našel: en vod je izdeloval lutke in igral medvedkom in čebelicam, tretji je zbiral staro časopisje in hranil denar, četrти je stanovanjski skupnosti zložil drva in počistil dvorišče, peti je izval ves odred na šahovski dvoboj, šesti se je naučil kuhati na Debelem rtiču, itd. itd., saj so se naši taborniki skoraj 500 krat zbrali.

Svetle in polne sončnih spominov pa so postale številke najbolj takrat, ko so spregovorile o naših tabornenjih. Uvod v to največje doživetje za vsakega tabornika je bil partizanski pohod po istrskih vaseh do Divače (nastopili smo s kulturnim programom) in tekmovaljanje v taborniškem mnogoboru s 4 ekipami v Trstu in osmimi ekipami v Divači. Nato pa je 100 Srebrnih galebov taborilo na treh taborih v Lescah pri Bledu, kjer so se tudi udeležili V. zleta ZTS. Tudi o tem večina Koprčanov zelo malo ve! Koliko bi se dalo povedati o našem stražnem stolpu Trisulu in zastavicah, o gozdni šoli in ocenjevanju šotorov, o športnih tekmalah in taborniških igrah, o izletih in Triglavu, nočni straži in ponoči »zaplenjenem« loncu s krompirjem, o pesmih in smehu in veselju, da znamo biti res pravi taborniki (dobili smo 1. na-

grado kot najboljši tabor na zletu)!

Gost na našem občnem zboru bi slišal seveda tudi nekaj o napakah, o težavah z vodstvom in inventarjem in morda še kaj. Toda ko bi slišal, da smo izgubili edini prostor, kjer bi se lahko zbirali in da smo v večini denarnih škripcev, ker nas premalo poznajo, bi dejal: »Tako vztrajno delo zaslubi vse priznanje. Ta polet ne bi smel nikdar usahmiti. Zato jim moramo pomagati: vse in čimprej!«

Na to misel lahko za zaključek navežemo veselo novico: Vodna skupnost je na tem občnem zboru prevzela patronat nad Srebrnimi galebi.

Z občnega zборa članov koprskega odreda »Srebrnega galeba«

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DR

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI — NAŠI VZGOJNI PROBLEMI — NAŠ

Otrokovo čustveno doživljanje

Doslej smo si ogledali otrokovo egocentričnost, odstavljanje ter pridobivanje higienskih navad. Za otrokovo čustveno doživljanje pa so prav tako važni odnosi med otrokom in starši in odnosi med samimi otroki.

Nekateri psihologi trdijo, da so prva tri življenska leta doba urjenja nagonov. Po tej fazi pa se otrok znajde v srečnem položaju. Sprajznil se je z materino avto riteto, jo upošteva in izvršuje njene zahteve. Na videz ni med njima več protislovnih odnosov. Otroku se vidi, da je pridobil pravico do materine ljubezni in njene družbe. Te trditve so pravilne, o čemer se lahko prepričamo, če opazujemo ravnanja našega triletnega otroka. Kljub temu da se je otrok zblžil z materjo in tako premestil prve zatreke, pa se sedaj bližajo nove težave. otrok je postal samostojnejši, mati se zato počuti nekoliko bolj prosta in se posveča tudi drugim v družini. Pojavljuje se odnosi med otrokom in starši — odnosi med otrokom in ocetom inognosi med otrokom in materjo.

Otrokovo spoznanje, da se mati briga tudi za druge, je zanj nova življenska zapreka. To zapreko predstavlja prav oče, ki ga je sicer otrok že prej opazil, le da ga sedaj doživlja tudi v svojem čustvenem svetu. Oče se mu predstavlja z nasprotuočimi se lastnostmi kot prej mati. V njem začuti svojevrstno moč in zaščito. Na drugi strani pa začuti, da mu oče krade materino ljubezen in pozornost, opazi med materjo in ocetom neko zvezo, iz katere je sam izključen. Ponovno se pojavi nasprotje med željami, nagiboma: otrok hoče na eni strani obdržati vso materino ljubezen, na drugi strani pa ohraniti očetovo zaščito. Ta čustvena situacija se opaža skoraj pri vseh otrocih in je zelo pomembna za otrokov razvoj. Če pomislimo, kakšen trud mora otrok vložiti pri obvladovanju potreb in čustev, bomo razumeli, da morajo starši pokazati veliko razumevanja, da se kritično obdobje zaključi brez škode za otrokov čustveni razvoj. Najboljše sredstvo je čustvena toplina, ki jo lahko nudijo preudarni starši. Osnove za obvladovanje sedanjih zaprek so bile postavljene že v prvih letih živ-

ljenja. Kakor ni bila kazen primerno sredstvo za navajanje otroka na snago in umetno hranu, tako ne bomo s kaznijo dosegli, da bi se otrok navezel na očeta. Zato naj se mati v tem času le postopoma odmika od otroka, oče pa naj bo otroku autoriteta in istočasno tudi nanj primerno čustveno navezan. Kot je v preteklem obdobju lahko škodila mati, če ga ni dovolj ljubila, tako mu lahko škodi sedaj oče, če je pretirano strog ali pa preveč popustljiv.

MILAN MARUŠIČ
(Konec prihodnjic)

kaj biki uhalo?

MESNE JEDI

MESNI HASE

40 dkg ostankov pečenke ali kuhane mesa, 1 srednja čebula, 1 zeleni paprika, majaron, kumin, česen, 4 dkg masti, 2 dkg moke, 1 surov krompir, sol.

Ostankova mesa zrežemo na manjše koščke, čebulo grobo sesejkiamo, papriko načrtemo na koščke, česen steremo s soljo, odlivimo in damo v mesalnik. Mesamo pri brzini 1 do 6, menjajo. Vključimo, da se sesejkajo. Vse skupaj pržimo na masti, potrosimo z moko, zaliemo, dodamo nastrgan surov krompir in kuhamo še 15–20 minut.

Opomba: Ker je meso zelo drobno nasekljano, sta barva in izgled hašča nelepa. Okus pa ni slab. Primerno.

MESNE POLPETE

40 dkg mesa, 3 dkg prekajene svinine, 10 dkg kruha (2 zemlje), 1 majhna čebula, poper, sol, majaran, 1 jajce, 3 dkg masti.

Na koščke narezano meso ali mesne ostanke, namočen in ozet kruh, pomer, jajce in na masti preprázeno čebulo damo v mesalnik, vključimo in sesejkiamo. Sesejkiamo zmes osolimo, napravimo iz nje na pomokani deski polpete in jih spečemo.

Opomba: Ker je masa zelo gosta, je potrebno mešati izmenoma pri 2–6. Meso se skoraj preveč zmelje. Vendar je primerno.

Med novimi knjigami in revijami

Vivian Fuchs — Edmund Hillary:

ČEZ BELO CELINO

Čez belo celino. Knjigo je izdala Mladinska založba, prevedel pa jo je član jugoslovanske himalske odprave Zoran Jerin. Bela in neobdušena celina — Antarktika je že dolgo privlačevala pogumne raziskovalce. V geofizikalnem letu se je odpravila načinjavačna Commonwealtha, in je je precej del tudi raziskala. O tem nenavadnem podvigu je napisal vodja ekspedicije s sodelovanjem tovarišev knjigo, ki smo jo dobili sedaj tudi v slovenskem prevodu in pripoveduje o veselih in težkih trenutkih peščice hrabrih mož v deželi večnega snega in ledu.

Josip Jurčič:

DESETI BRAT

Mladinska knjiga je izdala v knjižnici Kondor klasično delo slovenskega slovstva Deseti brat. Deseti brat je posebno izviren proizvod domišljije slovenskega ljudstva, polem je ne posrednega teksta, ki bi bilo doživeltoliko izdaj kakor ta prvi slovenski roman. Brez njega si ljudske knjižnice ne moremo niti misliti. Josip Stritar je o tem delu zapisal tele besede: »Koliko je pač pri nas umetniških del, da bi bila tako razširjena, tako povsed znana in brana, kakor Jurčičev Deseti brat...?« To je napisal pred več leti in vendar je ta knjiga še vedno mikavna tudi današnjemu bralcu.

MLADA POTA ST. 1

Iz vsebine:
Proza — Barbara Breclj; Ironija; Marija Cigale: Ples na vasi; Danica Sprogar: Jutro; Tanja Drmec: Bolnik; Jože Hudales: Srebrna pravljica; Ivan Bizjak: Pepček Pepkov, poslednji berač. Pesmi — Vido Korar: Moj mesto, Pesem; Alenka Auersperger: Ni sem več navadna šolarka, ta pomladni dan; Meta Polličar: Oglas; Ladislav Lesar: Vizija. Prevoda — Marek Hlasko: Flnis perfektus; H. W. Loona: Tema in sonce. Pogledi — R. R.: Sodobna slovenska drama; R. R.: Akelja. Književnost — M-n: Hallidor Klijan Laxness; Viktor Konjar: Nove knjige; Dr. Henrik Neubauer: Pogled na baletno umetnost v Jugoslaviji; Pogovori s sodelavci — Ivan

Kakor vidimo, prevladujejo dvodelne obleke oziroma kostumi, ki so zares praktično oblačilo ne samo zdaj, jeseni, ampak tudi pozneje pod plasčem. Volneni, dekorativni tweed in jopa brez ovratnika, toda z zorbastim spodnjim robom, to so glavne značilnosti

PREBERITE TUDI TO:

Beli ali črni kruh?

Statistiki nam pravijo, da sodimo med narode, ki so na prvih mestih, kadar govorimo o povprečni potrošnji kruha. Jugoslovansko povprečje porabe kruha je namreč na prebivalca 428 gr na dan, čeprav so velike razlike med posameznimi našimi republikami in pokrajnimi (v Makedoniji na primer pojed veliko več kruha kot v Sloveniji). Vendar lahko zadnja leta zabeležimo opadanje v porabi kruha, posebno v tistih krajih, kjer polagajo veliko pažnjo na pravilno prehrano. Povečanje porabe zelenjave, sadja, mlečnih proizvodov in mesa na račun kruha in drugih mlečkih izdelkov beležimo kot pozitivno.

Toda kljub prizadevanjem, da bi hrano iz žitaric postopoma zamenjali z drugo, kvalitetnejšo in popolnejšo hrano, bo vedno ostal kruh

ZANIMIVOSTI PO DRUGIH DEŽELAH ★ ZANIMIVOSTI PO DRUG

Otroška igrišča na Švedskem

POBUDO ZA UREDITEV IGRISČ ZA OTROKE SO DALE ŽENE — SAMO V STOCKHOLMU IMAO 90 VEĽIKIH IGRISČ RAZNIH TIPOV — SVEDI ODKLANJAJO VISEČE GUGALNICE — VZDRŽEVANJE IGRISČ JE DOLŽNOST KOMUNALNE SLUŽBE — PRI IGRI VODIJO OTROKE KVALIFICIRANE IN CELO VISOKO-KVALIFICIRANE VZGOJNE MOČI.

Tudi na Švedskem izvira pobuda za ustanavljanje otroških igrišč iz ženskih krogov. Leta 1936 je žensko društvo prosilo mestni svet Stockholm, da poskrbi tudi za zabavo otrok na prostem. Skupno spoznanje Švedov, torej predvsem Švedinj, da so otroci v velikih naseljih premalo povezani z naravo in da nimajo osnovnih pogojev, da bi se izživljali v svoji življenski potrebi — igri —, je bilo izhodišče pri urejanju prvih, dokaj skromno opremljenih igrišč. Tobogan, debla, čoki, preproste naprave za skok v višino in daljino ter velike količine konstrukcijskega materiala za gradnjo raznih fantazijskih zgradb, so bili glavna oprema. Na temelju opazovanja in izkušenj so nato boljši opremo iz leta in leta v številu igrišč je rastlo iz leta v letu.

Tako ima danes samo Stockholm 90 velikih igrišč raznih tipov. Najpogosteje so ta igrišča sestavni del parka in oddeljena od njega le z nizko leseno ograjo. Prostor je dostopen vsakomur, ob vsaki uri, zato tudi nima vrat. Višjo ograjo imajo le tisti deli igrišč, ki so namenjeni raznim igram z žogo. Tudi sicer je poskrbljeno vsestransko za varnost otrok, vendar velja omeniti, da švedski strokovnjaki odklanjajo viseče gugalnice v glavnem iz razloga, ker ne razgibajo otrokovega telesa in tudi z

zdravstvenega stališča niso primerne. Med visokimi, modernimi bloki, ki so značilni za švedska velika mesta, so zrasla igrišča za otroke stanovalcev teh naselij. Urbanistični plan mest na Švedskem danes obvezno predpisuje upoštevanje potreb otroka na igri. Tem igriščem je pogosto približeno pritlično stanovanje v enem izmed blokov, kamor se otroci zatečajo ob slabem vremenu in kjer skrbijo za primerno zaposlitev in razvedrilo otrok vseh starosti.

Zasilon skušajo rešiti vprašanje otroške igre v starejših, že pozidanih delih mesta s tem, da zapo ceste za avtomobilski promet in jim dajo z zelenjem lepši videz in senco. Tudi spajanje manjših dvorišč služi manjšim zaslinim igriščem. Gre torej za skromne igralne prostore, kjer so otroci vsaj varni pred nevarnostmi rastega prometa.

Za manjše otroke, od dveh do štirih in pol leta starosti, pa uredne na zeleni travnatovi površini ca. 150 m² velik prostor s premakljivo nizko leseno ograjo. To ograjo premeščajo vsakih 14 dñi, da se pohojena trava zopet obraste.

Za vstop na igrišča, ki so odprta tudi ob nedeljah, otroci ne plačujejo prispevkov. Toda prenosni material za igro in za ustvarjanje je otrokom na razpolago le, kadar so tam nastavljene osebe, ki delajo z otroki. V oddelku za najmlajše pa sprejemajo otroke nezaposlenih mater in kašči, čas, ko gre mati po opravilih. Otroke nadzira v tem oddelku posebna negovalka.

Vzdrževanje igrišč je dolžnost javne komunalne službe, ki tudi ureja vse parke. Otroke pa navajajo na zeleno okoljo in na čistočo na igriščih z vso skrbjo. Posebna tablica ob cesti opozarja starše, da je v bližini otroško igrišče, na tablicah pa je tudi označen čas, ko je nadzorno osebje prisotno.

Na vsakem igrišču je majhna hišica za nadzorno osebje. Tu so tudi skladišča za igrala, WC skupina, odprt lope za slabo vreme itd. Vodstvo igrišča odgovarja za neoporečnost igral, ni pa odgovorno za poškodbe otrok. Ugotovili so, da je neprestano prevažanje okvarjenih igral v delavnice in nazaj povezano z velikimi stroški, zato so vpeljali posebno potujočo tehnično delavnico, ki potuje od igrišča do igrišča.

Na vsakem igrišču je po eni viseči kvalificiran vzgojni organ, število pomočnikov pa se ravna po obsežnosti igrišč. Navadno računajo na enega 50 otrok. Osebje, ki dela z otroki na igriščih, ni vezano na noben program, temveč ga svobodno sestavlja po svojih zamislih in zanimanjih. Osebje ne posega neposredno v igro, kar daje prednost »prostii igri«. Skrb seveda, da poteka igre v redu, razen tega razumljivo navaja otroke na nove igre, pomaga pri skupinskih zaposlitvah, pripreditvah in skrbi za obveznostnemu staršev itd. Kljub temu neopaznemu usmerjanju otrok je nastavljeno osebje duša igrišča in bi brez njega razgibano življenje otrok zvodenelo. Osebje, ki delajo z otroki, imajo v večini primerov veliko maturo in specjalni tečaj za to podrečje dela, nastrokovnjaki — pomočniki pa morajo dokazati, da poznajo skupinsko delo z otroki in da imajo prakso na podobnem področju, kot delo s taborniki, z otroki v vzgojnih domovih in drugod. Tudi prejemki teh oseb so sorazmerno dobr.

Za osebe, ki delajo na igriščih, prirejajo po enkrat na teden sestanke, kjer posredujejo svoje izkušnje in problematiko. Izdajajo tudi svoj mestni bilten, da se seznanjajo z delom sosednjih območij in spoznavajo nove oblike dela. Takih območij je v Stockholmu 6 in je za vsako določen po en inšpektor igrišč.

(Po »Glasilu DPM«)

Dva modela preprostih in ljubkih oblek za mlada dekleta. Primerni sta tudi za model šolske halje

DROBNA NASVETA
BELO PERILO eno ali dve uri pred likanjem navlažimo z vodo, ki smo ji dodali nekaj žiličk skrba. Perilo nato trdo zvijemo. Tako ga bomo laži, ličali, pa tudi pozneje se ne bo tako mečkalo in mazalo.

MASCOBO, na kateri smo kaj pekli ali cvrli, še vrčo zlijemo v posodo z mrzlo vodo. Na vrhu streljeno maščobo lahko normalno uporabimo, vsa nesnaga pa se usede na dno posode.

POIZVEDELI SMO ZA VAS PRI AVTOTURISTIČNEM PODJETJU »SLAVNIK« V KOPRU

Da boste tudi vi vedeli za težave

okrog urejevanja formalnosti v zvezi s carinjenjem in registracijo leteče ladje »DELFIN«

Obljubili smo vam v zadnji številki lista, da vam bomo posredovali odgovor na vprašanje, zakaj letiča ladja »Delfin« še vedno počiva v starem koprskem pristanišču in služi le za pašo očem, namesto da bi že vozila in že počasi vračala podjetju vložena sredstva. Lastnik leteče ladje, podjetje Slavnik iz Kopra, je rade volje dalo na razpolago potrebne podatke, zlasti še, ker je urejevanje te zadeve izven njegovih moči in je samo storilo vse, da bi »Delfina« čimprej speljalo na redne vožnje.

Pisali smo, da je leteča ladja priplula v Koper 11. oktobra letos. Že pred tem (13. avgusta 1960) pa je podjetje napravilo prve vloge na carinske in druge gospodarske zvezne forume v Beogradu, da bi po možnosti doseglo oprostitev plačanja carine na vozilo kot turistični objekt, kakršnih doma ne izdelujemo. Prejšnja carinska uredba je to dovoljevala, vendar pa je bila ta sredi leta zamenjana z novo, ki takšnih olajšav ne predvideva. Nasprotino — celo prejšnja stopnja 1,2 je bila zvišana na toliko,

da mora podjetje plačati namesto poprej planirane carinske pristojbine 28.800.000 din novo pristojbino v znesku 64.300.000 din, kar seveda postavlja na glavo predvideni rentabilitetni račun in samo po sebi zvišuje planirano ceno vožnje od 15 din po potniškem kilometru na okrog 20 din. Razen tega mora podjetje prosišti za odlog plačila povečane razlike te carinske pristojbine na prihodnje leto, ker za ta nepredvideni izdatek nima na rapolago potrebnih sredstev.

Podjetje je imelo z najvišjih mest priporočila in celo obljube, da se bo zadeva uredila in da bo celo oproščeno plačila carine. Razen priporočil državnih sekretarijatov za blagovni promet in za finance LRS je zadevno priporočilo dal tudi zvezni sekretariat za blagovni promet (že dne 17. avgusta 1960), vendar je to po nekaterih razpravah v najvišjih gospodarskih forumih v Beogradu še vedno brez odgovora. Ponovno je vso dokumentacijo in podatke o poteku zadeve zdaj zahteval tovarš Todorovič in njegovo mnenje bo odločilno za dokončno rešitev, ki mora v kratkem slediti.

To pa še ni vse. Vzporedno s carinskimi formalnostmi teče postopek za registracijo in dovojenje za plovbo, kar je v pristojnosti Jugoregistra in Pomorske oblasti Severnega Jadranu na Rijeki. Nekajkrat so bili poslani naknadno zahtevani podatki in zdaj se je zataknilo še pri radiotelefonskih napravah na ladji.

Vse to zavlačevanje dela kaj neprizeten vtis na vse strani. Pobahali smo se, da ladjo imamo,

pokazali smo jo celo v Trstu, kjer prav tako vsi čakajo, kdaj bo pričela voziti — mi pa malo manj kot osmešeni čakamo, da bo razvozlan ta gordinski vozel. Gospodarska in moralna škoda je vsak dan večja in ljudem v Slavniku sivijo lasje — medtem ko z vseh strani prihajajo urgence, naj vendar že »Delfin« zapljuje vzdolž istrske obale. Najbolj značilne so urgence okrajnega in občinskega odbora v Pulju, ker si prav od leteče ladje obeta boljše zvezne svojega mesta z drugimi kraji ob Jadranu.

Leteča ladja »DELFIN«, ko je prvič priplula v koprsko pristanišče

ZA ORGANIZIRANO IZOBRAŽEVANJE DELAVCEV

V izobraževalnih centrih gospodarskih organizacij

Izobraževanje v podjetjih je posredovanje splošno družbenega, ekonomskoga in strokovnega znanja, tako praktičnega kakor tudi teoretičnega, ki je potrebno delavcem na njihovem delovnem mestu. Pri tem moramo imeti v mislih takšne delavce, ki so pravkar stopili v proizvodnjo, takšne, ki so že v podjetju in so slabosposobljeni za določeno delovno mesto, in takšne, ki se hočejo v svojem znanju izpopolniti. V našem okraju se ukvarja s tem tudi Zavod za proučevanje organizacije dela.

Organizirati dva ali tri tečaje ali poslati tri ljudi na specializacijo še ne pomeni začeti z izobraževanjem v podjetju. To pomeni mnogo več. Organizirano izobraževanje pomeni sistem, ki sloni na ustaljenih principih in izhaja iz stvarnih in tekočih poslovnih del.

Vse to zavlačevanje dela kaj neprizeten vtis na vse strani. Pobahali smo se, da ladjo imamo,

treb proizvodnje in zahteve družbe. Namén takšnih izobraževalnih centrov je, da posredujejo izkušnje in prično sistematično izobraževati nekvalificirane, polkvalificirane, kvalificirane in visokokvalificirane delavce ter vse vodilno osebje. To so zahteve, ki veljajo za vsa podjetja. To je treba tudi upoštevati pri organizaciji centra. Le v takšnem primeru bo lahko podjetje izpolnilo naloge,

kjih predenj stavljajo kolektiv. Te misli so zajete tudi v resoluциjih o izobraževanju strokovnih kadrov, ki jo je sprejela Zvezna ljudska skupščina v letosnjem letu, in v uredbi o ustanavljanju centrov za strokovno izobraževanje v gospodarskih organizacijah.

Z načrtnim sistemom izobraževanja lahko v letu v našem okraju izobrazijo delavca vse do visoke kvalifikacije. M. P.

NAŠ DOMAČI FELJTONČEK — TOKRAT LOVSKI

Srna počaka lajka lovca

Prišla je blaga duša in prinesla lep košček srnčega hrbitička, naj mi bo za priboljšek in posladek. Ne vem, kako je uganila, da imam rad to reč v omaki in s kruhovimi cmoki. Ko sem použival delikateso in se od zadovoljstva nespolodobno obiloval, sem v oblake koval dobrotno srce prijatelja, ki se je v svojem lovskem triumfu spomnil tudi mene nebogljencev. V duhu sem ga občudoval, kako z mirno roko in še mirnejšim očesom namerjam smrtonosno cev na štirinajsto vilo naših gozdov, ki jo je njegova lovska sila obsolida na smrt. Koliko neutraltnih poti je moral prehoditi, koliko bodičastega grmovja ga je opazio po obrazu, koliko trajev je opraskalo njegove roke in kolikokrat je globoko zavzdihnil, ali celo na tistem zaklet, ker se je dal zapeljati od neznačilne šuma, misleč, da ima pren pred nosom, pa ni bilo nič! Kakor v posmem je prihajal do njegovih ušes oddaljeni pasji lajež. Končno vendar! Priskakljala je, nič hudega slučet postala in se z velikimi očmi razgledevala mlada srnica. Odjeknil je strel in upihnil plaho

živiljenje kraljice gozdnih štirinajstcev. In zdaj je košček tega ustreljenega živiljenja pred menoj na krožniku. — Tako sem čustvoval in tkal v domišljiji idilično sliko o lovu in loveci...

Klofot ne ceni. Tudi moralnih ne. Le kdo jih ceni — klofute? Pa sem jo le dobil.

»Imel sem izvrstno večerjico!, sem se bahal pred prijateljem. »Srnicu. Najboljši del. Hrbtiček. Tako, veš, po lovsko pripravljenol...«

»Tudi jaz sem je bil deležen!, je zacmokal sosed. »Pa je je bila jedla ne ti, ne jaz in ne kdo drug, če bi se ne bila prišla živalca sama ponujat, he! Do ušes je razpotegnil usta in se mi zagonetno režal. Imel sem občutek, da mi je nekje v notranjosti zastala ugodna prebava srnčne pečenje.«

»Pa ne, da bi jo bil v past...?« »Nič takega, kar bi bilo v nasprotju z lovsko moralo, me je mlril.

»Ne razumem. Bolj razločno povej!« »Tisto jutro so šli naši loveci na srne in srnake. Razmestili so se na dogovorjena mesta. Psi so se razgubili po goščavi za sledjo. Vznemirjena dljav je iskala zavjet pred pašnjimi gonjenci v svinčenkam. Dolgo ni bilo slišati nobenega strela. Kazalo je, da se bodo morali tokrat lovcu umakniti iz lovišča s praznimi hrbitniki. In tedaj se je zgodilo.

Ob cesti je tovarna, za njo na rahli vzpetini vila, za vilo liva in nato grmljevje, iz katerega je pred psi klecajoč pribeljala upehana mlada srna. Žival se je zatekla v bližino človeških bivališč, da bi si morda rešila živiljenje. Opazili so jo in se jih od daleč približevali, da bi je ne preplašili. Nikamor več ni mogla. Zgrudila se je. Le lepo glavico je še od časa do časa dvigala in se žalostno ozrlala po radovednežih, ki jih je prihajalo vedno več.

»Kdo ima puško? Kje je najbližji lovec?, se je nekdo spomnil. V nekaj minutah so našli lovca, ki ni bil na lovu. Ljudje so se razmaknili, ko je prihitek s puško in se približali srni na petnajst korakov. Onemogla žival je ravnodušno prilakovala smrtni strel. Lovec ni okleval. Pomeril je, sprožil in končal pretresljivo dramo do smrti izmučene srne. Vzreptelo je nežno telces in obmirlovalo za vedno. Gledalci so se v krogu strnili okoli trupeleca, ga sočutno božali in pomilovali.

Ob istem času pa je dober streljal proč v grmovju s pobešeno in na strel pripravljeno puško klel star lovce Dreja in živil gal svojemu psu, ki je gonil srno čez drn in str proti svojemu gospodarju, a mu je žrtve pred ciljem omagala...«

Srnilo pečenko sem sicer hvaležno prebavil, izgubil pa sem iluzijo o lovu... Jaša Žvan

V Piranu pol milijona nočitev

Do Dneva republike so v piranski občini registrirali več kot 504 tisoč nočitev, v prazničnih dneh pa še nadaljnji pet tisoč. K temu rekordnemu številu je pripomoglo tudi močno znižanje cen v predsezoni in posezoni in pa oživljanje turizma v posezoni s tako rekoč naprestanim snemanjem filmov. Filmske ekipne pritegnejo namreč vselej mnogo redovednežev in občudovalcev.

Do Dneva republike je bilo letos na območju piranske občine že več kot 73.000 gostov ali 16 % več kot v istem razdobju lanskoga leta. Od tega števila je bila le slaba četrtina inozemskih gostov, domačih pa je bilo za 24 % več kot lani. S tolikšnim številom nočitev niso dosegli samo letnega načrta, marveč tudi petletnega plan turizma 1956-1961.

Ob bilanci letošnje turistične sezone

Letošnja turistična sezona v koprskem okraju je za nami. Ce pa na pravimo bilanco, bomo ugotovili zlasti dvoje: velik napredek v domačem turizmu in stagnacija v tujem. Pri domačih turistih smo dosegli v celoti 103.956 več nočitev kakor v sicer rekordnem letu 1959, zato pa smo priljubljenih tujcev zaznamovali samo skrajno skromen napredek 1.850, če ne računamo še nekaj nočitev v mesecu oktobru, za katere še ni natančnih podatkov a položaj bistveno ne morejo spremeniti. Velike poraste domačih nočitev pa moramo v znaten meri pripisati boljši zasedbi starš in nastanku novih počitniških domov v Piranu, Portorožu, Izoli in Ankaranu.

Pri 31. septembra smo imeli v vseh naših turističnih krajev skupaj 579.324 nočitev, 410.007 od domačih in 169.317 od tujih turistov, pri čemer nismo štele razne kolonije otrok in mladih. Največ jih je imel zopet Portorož — 208.280, nato pa sledi Piran 191.389, Ankaran 102.186, Koper 48.548, Izola okoli 14.100 in Postojna 13.821.

Največ tujih nočitev je prav tako dosegel Portorož — 100.079, nato pa Ankaran 30.902, Piran 18.786, Koper 11.584, Postojna 6.936 in Izola 1.030.

Gledate napredka v številu nočitev domačih turistov je na prvem mestu Ankaran s porastom 31.994 nočitev, sledi pa Piran s 30.666. Portorož z 19.108, Koper s 8.528, Izola z okoli 2.000, medtem ko je Postojna nazadovala za 1.440 nočitev. Največji porast glede tujih nočitev — 6.647, je dosegel Piran, nato pa Koper 3.869 in Ankaran 3.169. Portorož je zaznamoval 12.065, Postojna pa 770 nočitev.

Vnapak tujih nočitev v Portorožu in Postojni je torej zapolnil porast v Piranu, Kopru in Ankaranu in dal celo omenjeni malenkostni porast 1.850 nočitev.

V celoti je torej bilanca celotne odprtosti in mnogo boljša kakor v vseh drugih slovenskih letovišč, z izjemo Dolenske in Soške doline, ki sta dosegli še večji porast vseh nočitev, a so njune kapacitete majhne. Da nismo dosegli takega vpadka tujih nočitev v Portorožu in le neznačilen celotni porast 1.850 v vsem okraju,

ju, bi mogli biti z letošnjo turistično sezono nadvise zadovoljni. Tako pa ne moremo biti, čeprav so doživelva vpadek tujih nočitev tudi nekatera druga jugoslovanska obmorska letovišča.

Kje je treba iskati vzroke za ta pojav? Najprej v letosnjem poslabšanem mednarodnem položaju in ne navadno mokrem letu. Vendar bi ponovil vtipki glavo v peselek, če bi vallili preveč krvide na ti dve splošni dejstvji. Vzroki so tudi pri nas samih. Poglavitven je v tem, enkrat privabiljenih tujih turistov ne znamo pridobiti za ponovne obiske. Ni namreč glavna umetnost v pridobi, marveč v ohranitvi! Studij tega vprasanja pokazuje, da se le malo turistov k nam spet vraca. To pa dokazuje, da pri nas nekaj ni povsem v redu.

Kaj ni v redu? Predvsem naša letovišča se niso urejena tako kakor bi bilo treba. To velja deloma celo za Portorož, precej pa Ankaran. In še toliko bolj za Piran, Koper, Fleso in Strunjan. Mivka v portoroškem kopališču maže morje, ker je preveč pomešana z blatom. Morali bi jo večkrat preprati in zamenjati. V Ankaranu je obalna peščina (plaža) še neurejena, taka, kakršno je izobilovalo morje samo. Če menimo, da bo moglo to trajno ostati, se hudo motimo. Piran in Strunjan peščine sploh nimata. Obala je neurejena in že takoj ob nej je v morju kamnenje. Izola dobiha šele postopoma kopališče, a kakšno je koprsko, ni treba izgubljati besed. Zaradi tega bi moral, prej kakor na ustvarjanje novih kapacitet, misliti na ureditev kopališč.

Z izjemo Portoroža, kjer pa tudi ne zadovoljujejo v celoti, naša letovišča nimajo športnih prostorov in naprav. Celo kabin je premalo, da se mora stlačiti v eno včasih tudi po 10 kopaličev. Ni ležalnih desek all vsej pogradov. Ni parkov, razen v Piranu. Ankaran je še v precejšnjem delu podoben »gmajniku«. Novi nasadi, kolikor jih delamo, niso posrečeni, ker vse premalo upoštevajo mediterransko grmovje in dreve, ki daje

n. pr. Portorožu njegovo glavno karakteristiko. Novi bori v Ankaranu bi sodili na apnenčasto obalo, ne na fliso, kjer uspeva plemenitejše južno drevo.

Premalo, ali ponekod skoraj nič, ni poskrbljeno za zabavo turistov. Ankaran niti kina nima. Zahtevnejši turist se ne more zadovoljiti samo s kopanjem, postelje in hrano ter nemara še plesno godbo. Tudi ni do stojnih sprehodnih in izletnih gostil. V hotelskih podjetjih ni domačnosti, kakršne je zahtevnejši tujih turistov javjen drug. Razdelitev Portoroža na dva hotelska »kombinata«, in Ankaran na enega samega, tako domačnost sploh onemogoča in ustvarja tudi togo uniformiranost v prehrani in postrežbi. Take pritožbe smo slišali od neštetnih tujih turistov, ki bi želeli več različnosti, ali — če hočete — medsebojnega tekmovanja in konkurenco.

Turist pogreša ponekod, tako zlasti v Ankaranu, prepotrebne travolne, posebno delikatese, itd. Pritožuje se nad malomarno in prepočasno posrežbo; čez premajhno vladnost strežnega osebje; čez preveč enolično hrano in večkrat tudi majhne porcije. Nima na razpolago izbiro odprtih sortnih vin in kvalitetnih brezalkoholnih pičaj. Gledate sortiranega sadja je bilo letos nekoliko bolje kot prej, a se vedno ne dovolj. Prav ob nedeljah popoldan sadje splošni niso bili naprodaj. Ce je želel n. pr. v Ankaranu kdo dobiti sladoleđ, se je moral često postaviti v vrsto. Lokal, ki naj bi bil slaščičarna, je nepriznana baraka. Vse to zahtevnejšega turista odbija.

Zaradi tega se ne smemo čuditi, da pridobljenih tujih turistov ne moremo navdušiti za ponoven obisk in moramo iskati skor

Radio KOPER

NEDELJA, 11. decembra: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Mlečnost krav na živinorejskem kombinatu v Kopru — Proizvodni uspehi ekonomije KZ Brnik — Izkušnje drugih — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zapeli in zaigrali — 9.00 Naša reportaža: »Izpolnjena pričakovanja« (v tovarne Gostroj v Novi Gorici) — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Marjana Deržaj — 13.30 Sosednji kraji in ljude — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Porocila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Poje kvintet Kranjčani — 15.30 30 minut z velikimi revijskimi orkestri.

POROČILA so vsak dan ob 7.30, 13.30 in 15.00.

PONEDELJEK, 12. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Operni odločki — 13.40 Ponedeljkov športni pregled — 14.40 Od melodije do melodije — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 13. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Šola za živiljenje: »Mladi tehniki so se posvetovali — 14.50 Igra instrumentalni sekstet »Lesjak — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — XVII. lekcija.

SREDA, 14. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.45 Tečaj italijanskega jezika XVII. lekcija — ponovitev — 13.40 Orkestri in ansambl v ritmu — 14.00 Narodne pesmi in plese iz raznih krajov — 14.30 Kulturni obzorniki: »Izkazuje iz uvajanja šolske reforme — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Poje moški zbor »Svobodek« iz Kopra.

CETRTEK, 15. decembra: 7.15 Glasba z orkestri Kramer, Ferrari in Guarino — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volvici — 14.40 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — XVIII. lekcija.

Mali oglasi

Dne 2. decembra 1960 SEM IZGUBILA ZLATO ZAPESTNO URICO s sivim pasom od Mude po Čevljarski ulici do Titovega trga. Ker mi je ura drag spomin, prosim poštenega najdelitelja, naj jo proti nagradi vrne Marici Koporec, uslužbenki pri »Elektro-Koper«.

PIANINO z jekleno mehaniko v odličnem stanju prodam. Naslov v upravi lista.

VESPO, dobro ohranjeno, 125 ccm 1956, prodam za 140.000 din. Ivan Bordon, Dekanji 49.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE, ulica Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

Obvestilo

Tekmovanje LM za republiko prvenstvo v jiu-jitsu

V dneh 9. in 10. decembra bo v prostorih hotela Palace v Portorožu tekmovanje LM za republiko prvenstvo v jiu-jitsu, samoobrambi. Tekmovale bodo ekipi z vseh okrajev LRS. Tekmovanje se bo pričelo že v petek, 9. decembra ob 9. uri dopoldne. Vstopnine ni.

Vabljeni!

Oddelek za notranje zadeve OLO Koper

RAZPISI

Razpisna komisija pri Okrajnem sodišču v Kopru razpisuje

mesto strojepiske

Pogoji: Dovršena nižja gimnazija in opravljen strokovni izpit.

Plača po zakonu o javnih uslužbencih

Prošnje, kolkovane s 50 din, življenjepisom, spričevalom o šolski in strokovni izobrazbi, vložite najkasneje do 24. 12. 1960

delovna mesta:

1. kustosa-etnologa za Muzej v Kopru,
2. šefa odseka in referenta za premožensko-pravna razmerja,
3. referenta za skrade,
4. referenta za davčno izterjavo,
5. šefa krajevnega urada Škofije,
6. dveh pisarniških moči.

Pogoji:

- a) za delovno mesto pod 1 filozofska fakulteta;
- b) za delovno mesto pod 2 visoka strokovna izobrazba in 3 leta upravne prakse;
- c) za delovna mesta pod 3, 4 in 5 srednja strokovna izobrazba;
- d) za delovni mestni pod 6 dvoletna administrativna šola ali nižja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja.

Pravilno kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom predložite Komisiji za uslužbenke zadeve Občinskega ljudskega odbora Koper v 15 dneh po objavi razpisa.

Upravni odbor Trgovskega podjetja »OSKRBA« POSTOJNA

razpisuje službeno mesto za:

1. Šefa oddelka za premog in drva
2. Šefa oddelka za gradbeni material

Pogoji: Visokokvalificirani trgovski delavec ustrezne stroke, ali trgovski pomočnik z 8-letno prakso.
Plača: Po učinku dela.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe na upravni odbor podjetja.

Rok prijave 15 dni po objavi

Kdo lahko prosi za odložitev vojaških vaj

Niso redki primeri, da prisilci za odložitev vojaških vaj, sicer vojaški obvezniki — rezervni oficirji, rezervni podoficirji in vojaški obvezniki — ne pozna določenih člena pravilnika za izvrševanje vojaške obveznosti (Uradni list FLRJ št. 23/57). Zgodi se celo, da prizadete osebe, državni organi, zavodi ali gospodar-

ske organizacije pošljajo prošnje za odložitev vojaških vaj tudi nepristojnim organom, brez potrebnih dokazil in podobno. Nepoznavanje predpisov in postopka za odložitev vojaških vaj nedvomno povzroča vojaškim obveznikom, ki take prošnje resujejo, precej težav in nepotrebno administracijo, kar seveda tak postopek tudi zavleče. Da bi se v hodiču izognili takih in podobnih nepravilnosti pri vlaganju prošenja za odložitev vojaških vaj, navajamo doljezgoraj navedenega člena pravilnika za izvrševanje vojaških obveznosti, ki jasno tolmačuje primere in upravičitve do odložitve vojaških vaj za vojaške obveznike:

1. če je vpoklicanih iz njegove družine na vojaške vaje istočasno dvale ali več članov, ali če so nekatere izmed njih že na vojaških vajah;

2. če je bolan;

3. če je ob vpoklicu na vojaške vaje na šolanju in bi njegov odhod na vaje onemogočil dokončanje šolskega leta;

4. če je bila družina vojaškega obveznika toliko prizadeta po elementarnih nezgodah, da bi prisa zaradi njegovega odhoda na vojaške vaje v težak položaj;

5. če to nujno zahteva služba, ki jo opravlja vojaški obveznik.

Prošnjo za odložitev vojaških vaj s potrebnimi dokazi vloži vojaški obveznik ali član njegove družine, v primeru iz 5. točke omenjenega pravilnika pa državni organ, zavod ali gospodarska organizacija, pri kateri je vojaški obveznik zaposlen.

Prošnji je treba predložiti naslednje dokaze: v primeru iz 2. točke 33. člena pravilnika za izvrševanje vojaške obveznosti zdravniško spričevalo, izdano od pristojnega vojaškega zdravstvenega doma (zdravniško spričevalo civilne zdravstvene ustanove v tem primeru ni mogoče smatrati za merodajni dokaz, vendar je zaželeno, da ga vojaški obveznik vojaškemu zdravniku pokaze); v primeru iz 3. točke omenjenega pravilnika je treba prošnji priložiti potrdilo šolskih oblasti; v primeru 4. točke pa je treba priložiti potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa. Prošnjo za odložitev vojaških vaj je treba vložiti neposredno ali pa jo poslati priporočeno po pošti pristojnemu upravnemu organu občinskega ljudskega odbora, oddelku za narodno obrambo. Pravočasno vloženo prošnjo reši v svoji pristojnosti omenjeni upravni organ za narodno obrambo, ali pa jo takoj s svojim imenjem dostavi poveljstvu vojaškega odseka oziroma vojaške enote, ki je vojaški obveznik vpoklicala na vaje.

Proti prvostopni odločbi je dovoljeno pritožba v roku 15 dni od dneva, ko je bila odločba sprejeta. Pritožbo je treba naslovit na tisti organ, ki je v odločbi naveden kot pristojen za reševanje na drugi stopnji, poslati pa jo je treba prek organa, ki je izdal prvostopno odločbo.

Odločba, izdana na drugi stopnji, je v upravnem postopku končna. Pri zadeta stranka lahko sproži upravni spor pri pristojnem vrhovnem sodišču.

UPRAVA KOMUNALNE DEJAVNOSTI IZOLA

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA S POOBLASTILOM,
2. VRTNARSKEGA TEHNIKA,
3. KVALIFICIRANE GA VRTNARJA,
4. ŠTIRIH KVALIFICIRANIH ZIDARJEV,
5. FINANČNEGA KNJIGOVODJO.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru

Možna je zamenjava stanovanj, pozneje bodo na razpolago tudi lastna stanovanja

Pismene ponudbe z opisom kvalifikacije in dosedjanje zaposlitve sprejema Uprava komunalne dejavnosti Izola do 20. decembra 1960

PTT CENTER V KOPRU (bodoče podjetje za PTT promet) razpisuje delovno mesto

šefa gospodarske službe

Kandidat mora imeti dokončano ekonomsko fakulteto z najmanj 5 leti prakse ali ekonomsko srednjo šolo z najmanj 10 leti prakse

Nastop službe je mogoč takoj. Prošnje z življenjepisom vložiti pri upravi PTT centra v Kopru

Po 21. členu Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih odborov (Ur. l. FLRJ št. 52/57) razpisuje komisija za razpis mest direktorjev ObLO Piran mesto

direktorja

Trgovskega podjetja »Delikatesa« Piran

Pogoji: višja trgovska strokovna izobrazba z 2 letoma prakse ali srednja trgovska strokovna izobrazba z 10 leti prakse ali nižja trgovska strokovna izobrazba s 15 leti prakse.

Pravilno kolkovane prijave vložite do 15. 12. 1960 pri ObLO Piran

Komisija za razpis mest direktorjev ObLO Piran

Delavski svet Krojaške delavnice Pivka

razpisuje

delovno mesto

R A C U N O V O D J E

Ponudbe poslati na upravo krojačnice do 15. decembra 1960

v lužah in blatu ter si po temi lomijo noge po vasi, ker ni nobene javne luči. Potem mi povejte, če prodajalke kruha v portoroški mlekarini še vedno ne znajo računati »servolane«, če je še tisti studenec pred kino dvorano v Sežani, če Sežančani še nimajo urejene tržnice, če je tam še vedno sušilnica perila, če Kraški vodovod še vedno ni znova napravil javnih izlivkov, če se Dušan Lang in Franc Trampuž še vedno pretepatata po Sežani, če je še vedno tisto lepo umetno jezerce v parku hotela Triglav. In končno bi rad notrdila, če se razmere v postojanski zobni ambulanti še vedno niso spremenile na boljše, in če se koprski satelit še vedno ne drži voznegra reda.

Na vsa ta vprašanja bi rad ponoven odgovor, da bom na tekočem, pa jih bom pozneje lahko bolj temeljito in podrobno obdelal. Za danes toliko dovolj, prosim le vse prijatelje, da se mi zagotovo javijo, če ne bom spet toliko moči, da jih bom lahko pozabiljen od vseh. Rad bi tudi potrdila, če se vaščani na Baču še vedno utapljamajo.

Naša fotografija pa je iz Pira-

Vaš Vane

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju »IPLAS« Koper razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

1. REFERENTA ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE. Pogoji: srednja strokovna izobrazba s 5 leti prakse.
2. VEČ KMETIJSKIH TEHNIKOV. Pogoji: opravljena srednja tehniška šola kemijske stoke.

Ponudbe poslati na upravo podjetja do vključno 15. decembra 1960.

TELESNA VZGOJA ★ SPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ SPORT ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ SPOR

Fafangel najboljši športnik LT Jugoslavije

Posebna komisija časopisa »Techničke novine« in športnih strokovnjakov Ljudske tehnike je razglasila člana koprskega Jadra Maria Fafangela za najboljšega športnika Ljudske tehnike leta 1960.

Rang lista desetih najboljših je naslednja:

1. Mario Fafangel, jadranje (Koper); 2. Milivoje Božić, avtomobilizem (Rakoviča); 3. Leon Pintar, motociklizem, (Kranj); 4. Tonko Pivčević, jadranje (Split); 5. Aleksander Kerčov, kajak (Beograd); 6. Stanko Ninčević, jadranje (Trogir); 7. Staniša Radmanović, kajak (Sremska Mitrovica); 8. Boris Oblak, motociklizem (Ljubljana); 10. Alenka Potokar, kajak (Ljubljana).

Fafangelovo prvo mesto je res nesporno. Dosegel je vrsto izrednih uspehov, med katerimi najomenimo zmago na Gardskem jezzeru in drugo mesto na Tržaški regati, kjer je pustil za seboj elito evropskih jadralcev, med njimi v bistvu svetovnega prvaka Italijana Straolinija. Višek njenih uspehov pa predstavlja odlično osmo mesto na olimpijskih igrah v Neaplju. Fafangel in Ko-

smina sta pustila za seboj nad 20 priznanih mednarodnih tekmovalcev in po njuni zaslugi so dosegli v jadralnem športu malo znano Jugoslavijo uvrstili med prve na svetu.

Komisija za dodelitev najvišjega priznanja pa je upoštevala tudi izredno skromnost in požrtvoto

Sportnih prireditv TVD Partizan TOMOS ob Dnevu republike: tekmovanja v odborjki

valnost tega simpatičnega koprskoga športnika, ki je skoraj ves svoj prosti čas posvetil vzgoji mladih ljudi. Pod njegovim vodstvom je že zrasel nov rod mladih jadralcev, ki so letos prvikrat preizkušali svoje moči na Katalinah.

Fafangelu so podelili pokal na posebni proslavi v Beogradu, Številnim čestitkam, ki jih je prejel ob tej priložnosti od najvišjih predstavnikov Ljudske tehnike Jugoslavije, se pridružuje tudi naše uredništvo v prepričanju, da izražamo iskreno veselje vseh športnikov Slovenskega Primorja.

Nogometna enajstorka TOMOS iz Kopra

Nogometni Ilirske Bistrice na dobri poti

Največje presenečenje jesenskega dela nogometnega prvenstva koprskoga okraja so uspehi nogometne Partizane iz Ilirske Bistrike. Medtem ko je lani končala Ilirska Bistrica na zadnjem mestu, so se letos prernili v sredino lestvice in pustili za seboj dve renomirani moštvi: Postojno in Sidro! Nekaj podrobnosti o delu, uspehih in tudi težavah ilirskebistriških nogometnencev smo vam pripravili z razgovorom našega sodelavca s pozdravninskim članoma nogometne sekcijs S l a v k o m J e n k o m in E m i l o m V o v k o m .

Kateri so po vašem mnenju glavnih vzroki za uspehe, ki jih je dosegla Ilirska Bistrica v letošnjem tekmovanju?

Mišlimo, da je glavni vzrok v izkušnjah, ki smo si jih pridobili v sedanjem tekmovanju. Razen tega naj omenimo večjo izbiro igralcev. Zdaj ima prvo moštvo na razpolago 16 igralcev, medtem ko smo jih lani težko spravili skupaj enajst. Zaradi pomanjkanja igralcev smo morali nekatere tekme celo odpovedati. Seveda je uspehe pripisujemo tudi dobremu delu trenerja Miloškoviča in večji disciplini igralcev.

Kako pa je letos z denarnimi zadevami?

Letošnji proračun društva Partizan je v celoti izčrpán. To je tudi razumljivo, saj so stroški za tekmovanja v košarki zelo visoki, da ne govorimo o raznih priložnostnih tekmovanjih. Drago pa je seveda tudi nogometno tekmovanje, saj so nekatera mesta precej oddaljena. Da bomo do konca leta vozili, se imamo zahvaliti občini, ki nam je dodelila 200 tisoč dinarjev.

In kako bo v perspektivi?

Upam na večja sredstva od občine. Razen tega imamo v načrtu izgradnjo igrišča in bomo nekaj dobili tudi od vstopnine. Se naprej pa računamo na pomoč od podjetij, zlasti glede prevozov.

Ko ste že omenili igrišče, me zanimata, če so kake konkretnne možnosti, ali gre le za želje?

Občina nam je obljubila finančno podporo in preprčani smo, da bomo prihodnje leto dogradili novo nogometno igrišče zraven osemletke. To bo za nogometnike in tudi za druge športnike zelo ugodno, saj bo v neposredni bližini telovadnic in sanitarije. Kakor je v načrtu, se bo prostor okrog nogometnega igrišča spremenil v prihodnjih letih v večji

Športni park. Na prioritetni listi je košarkarsko igrišče in lahkoatletska staza, pozneje pa bodo prispe na vrsto tudi druge športne panoge.

Zanimalo me, kako je z vašo mladinsko ekipo in zakaj se je tako pozno vključila v tekmovanje?

Z zadovoljstvom lahko ugotavljam, da imamo dovolj mladih nogometnencev, saj prihaja na treninge tudi po 20 do 25 mladih. Razumljivo je, da smo si že zeleli sodelovanja mladinskih ekipa.

NOGOMET

Pivka premagala sežanski Tabor

Končna lestvica:

Izola	7	6	0	1	23:8	12
Tomas A	7	5	1	1	24:7	11
Tabor	7	4	1	2	22:13	9
Tomas B	7	4	0	3	19:18	8
Il. Bistrica	7	3	1	3	15:21	6
Pivka	7	2	0	5	9:30	4
Sidro	7	1	1	5	5:16	2
Postojna	7	1	0	6	14:21	2

Nova Gorica deveta

V nedeljo je bilo na sporednu zadnjo kolo jesenskega dela prvenstva republike conske lige, Nova Gorica je spet razveseli svoje pristaše, saj je igrala v Kranju s Triglavom 2:2. Gostje so izenačili nekaj minut pred koncem.

Položaj na lestvici je za Goričane trden. So na devetem mestu z desetimi točkami oziroma s šestimi točkami manj kot vodeči Maribor in Rudar. Ce bo Nova Gorica spomladni nadaljevala s tako igro, kot jo je pokazala v zadnjih srečanjih, potem se ji letos ne bo treba boriti za obstoj v ligi, ampak lahko računa na mesto v sredini lestvice.

DVIGANJE UTEŽI

NASTOP PIRANA

na republiškem prvenstvu

V nedeljo je bilo v Ljubljani ekipno prvenstvo Slovenije v dviganju uteži. Nastopili so tekmovalci iz Ljubljane, Ježice in Pirana. Kakor je bilo pričakovati, je osvojila prvo mesto Ljubljana pred Ježico in Piranom. Zadnje mesto ni nečastno za Piran, saj so tam komaj začeli gojiti to lepo športno panogo. Zelebi si samo, da bi nadaljevali z načrtnim delom, saj jim v tem primeru tudi tekmovalni uspehi ne bodo učili. Prav pa bi bilo, da bljudi druga partizanska društva začela razmišljati o uvedbi te panoge.

Tomos - Fortitudo (Milje) 1:2 (0:1)

Za praznike sta se pomerila v Kopru v mednarodni nogometni tekmi domači Tomos in nogometni Fortitudo iz Milje. Srečanje med obmembima moštva so postala že tradicionalna. Dosegli imata vsako moštvo po eno zmago, eno srečanje pa se je končalo neodločeno.

Za tekmo je bilo kljub slabemu vremenu precejšnje zanimanje in se je zbralo na igrišču okrog 500 gledalcev, med njimi tudi nekaj tržaških in miljskih izletnikov.

Obe moštvi sta se zagrizeno borili za zmago, žal pa je blatno in na pol poplavljeno igrišča onemogočalo kar-kriški koli lepe akcije.

V prvem polčasu so prevladovali gostje, ki pa so od številnih zrelih priložnosti izkoristili le eno. Koprčani se v tem delu igre nikakor niso mogli znajti, izjema je bil le vratnik Krašna, ki je preprečil, da niso Milčani vodili do odmora z najmanj tremi golji razlike.

Koper se je odresel pritiska šele v drugem polčasu, ko je začel nekoliko smotrneje napadati in je tudi iznačil. Toda ceprav je padel gol zaraže in grobe napake branilcev, ki sta

skočila na vratarjevo žogo, pa je vendar bilo izenačenje zasluženo, saj so bili Koprčani v prvih petnajstih minutah drugega polčasa boljši.

Toda po izenačenju so spet prevzel pobudo gostje in v enem izmed napadov tudi zabil zmagoviti gol.

Zmagala Fortituda je bila povsem zaslužena. Bili so hitrejši od domačinov in tudi sistem igre so bolje prilagodili težkemu terenu. Odlikovala se je zlasti lev stran napada, medtem ko sta pri Tomosu zadovoljila Krašna in Lukšič in Mihelič.

Za goste sta bila uspešna Rusconi in Bazzaro, medtem ko je častni gol za Tomos zabil Valdevit.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Prihodnji teden se bo začel v Kopru propagandni turnir v malem nogometu. Za ta šport je v Kopru veliko zanimanje, saj se je doslej pravljilo že 10 ekip. Zadnji rok za prijave je deseti december. Pravico udeležbe imajo razen športnih organizacij tudi športni aktivni tovarni, sol itd.

MALI ROKOMET

Piranski Partizan - okrajni prvak

V nadaljevanju rokometnega prvenstva koprsko moške okrajne lige je Izola neprizakovano premagala Koper z 12:11. Zmagata domačinov je bila povsem zaslužena, ker so bili borenejši in v finišu iznadnjivejši. Koper se je s tem porazom povsem zavrljalo možnosti za prvo mesto, medtem ko je Piran že jesenski prvak, saj nima nobeno moštvo niti teoretičnih možnosti, da bi ga dohitelo.

Tekma med IKS in Učiteljiščem se je končala — kakor je bilo pričakovati — z visoko zmago IKS 36:11. Pri zmagovalcu se je spet odlikoval realizator in graditelj igre Peterič, razen njega pa moramo pojaviti tudi Lebana. Učiteljiščani so se sicer počitovalno borili, toda zaradi pomanjkanja tehničnega znanja in izkušenj se niso mogli uspešno upirati kovinarjem.

Volja je - najboljša proteza

Pred časom je prišla v uredništvo moskovske Pravde skupina ameriških novinarjev. Poiskali so novinarja in književnika Polevoja in ga ogovorili:

»Mister Polevoj, mi ameriški novinarji smo stavili 1000 dolarjev, da je glavni

junak vašega romana, »Povest o pravem človeku« neka izmišljena osebnost!«

»Kakšne dokaze želite,« jih je hladno vprašal pisec romana, »o hrbrem mladiču, ki je postal pilot lovskoga letala, general in heroj Sovjetske zveze, čepravno je bil brez oben nog?«

Polevoj je zavrtel telefonsko številko in čez pol ure je prišel na uredništvo Pravde slavní letalec. Hodiil je, kot bi ne imel proteze. Presenečeni Američani so ga ničkolikokrat slikali.

»Kako pa ste mogli tako, s protezami upravljati lovsko letalo?« so ga vprašali. Hrabri letalec se je nasmehnil in dejal: »Volja je najboljša proteza!« Tistim pa, ki so stavo izgubili, je svetoval, naj nikdar ne stavijo, kadar gre za stvarite človeške volje.

SLONI SO PREVELIKI

Na sprejemnem izpitu na neki londonski srednji šoli so med drugimi vprašanji zastavljeni tudi tole: »Kje so sloni?« Neki deček je na to vprašanje odgovoril takole: »Sloni so tako veliki, da se nikdar ne izgubijo.« Deček je sprejemni izpit opravil.

KDO JE NOVINAR?

Nedolgo tega je rekel nemški režiser Hans Wilhelm tudi tole: »Novinar je človek, ki en del svojega življenja preživi v pripovedovanju stvari, ki jih sploh ne poзна, drugi del življenja pa se izogiba, da bi pripovedoval o stvareh, ki jih predobro pozna.«

NAJDRAŽJE VOLITVE

Predsedniške volitve, ki so bile pred nedavnim v ZDA, so bile po oceni strokovnjakov iz Washingtona »najdražje volitve v svetovni zgodovini«. Volilna kampanja je stala obe stranki skupaj od 150 do 200 milijonov dolarjev (od 90 do 120 milijard dinarjev).

Največ denarja so porabili za »ukupovanja časa« na televiziji, saj sta morala kandidata placiati za polurni nastop 100 tisoč dolarjev. Temu sledijo izdatki za najemnino volilnih uradov, potni stroški kandidatov, plakati in oglasi v časopisih. Stroški so največkrat z volilnimi »pokloni« v velikih družbah.

Cokno v svetu ZANIMIVOSTI OD VSEGOVSODA

Srečanje starega z novim v Zusterni pri Kopru — ali novo izpodrliva staro, kakor lahko na vseh področjih z zadovoljstvom ugotovljamo. Vsekakor pa bo treba dosegči (kar je sicer je odlokom ObLO Koper že urejeno), da bodo ožje mestno področje zapustili uhljati širinočici in da ne bodo več hlevi zasmrajali zraka po mestu, kjer je kljub vsemu napredku in urejanju še vedno precej rejev večjih ali manjših domačih živali

Papagaj na sodišču

Sestletnega papagaja nekoga tem prepričati, zato so dali newyorskemu frizerju so poklicati kot »pričoč na neko sodno dvorano papaga. Vendar se ni nič zgodilo. Ptič je ves čas zbegano in prepela mezikal, se oziral na vse strani in — molčal. Potni dve uri je sodišče zaman opazovalo ptiča in pričakovalo, da bo zinil kaj nesporobnega, potem pa so razsodili, da je otožnec prost.

KOMIKI IN POLITIKI

Eden najbolj znanih komikov Velike Britanije je Peter Sellers. Pred nedavnim je dobil ponudbo, naj bi s Sophie Loren nastopil v filmu »Madame Sans Gêne«. Igral naj bi Napoleona. S tem v zvezri je napisal neki francoski časopis takšno sodbo: »Najsi je Peter Sellers še tako nadarjen, vendar to ni vloga zaanj. Kaj neki bi rekli Angleži, ko bi mi posneli film o življenju sira Winstona Churchilla s Fernandom v glavnih vlog?«

ZDRAVILO PROTI RAKU

Urugvajsko ministrstvo za zdravje je najavilo novo zdravilo proti raku. Formulo tega zdravila bodo kmalu objavili. Odkrila ga je skupina zdravnikov, ki je v džungli proučevala zdravila, ki jih uporabljajo med primitivnimi ljudstvi domači врачи.

S praznovanjem letošnjega Dneva republike v ČZP Primorski tisk v Kopru: delovni kolektiv s povabljenimi gosti v strojnici nove tiskarne med poročilom o delu delavskega sveta v zadnjih desetih letih

KDO JE OPTIMIST?

Novinarji znanega pariškega časopisa so delali neko anketo in so zato zaprosili tudi znanega francoskega režisera René Clairea, naj jim pove svojo definicijo optimista. Slavni režiser jim je brez premišljanja odgovoril: »Optimist je človek, ki mu manjka fantazije.«

ARHEOLOŠKA TATVINA

Iz kairskega arheološkega muzeja so preko noči izginili štirje dragoceni staroegipčanski eksponati, katerih je bilo vdelan za 65 kilogramov zlata. Mnogi ukradeni predmeti so bili iz grobnice faraona Tutankamona. Zadevo raziskuje sedaj Interpol.

RAKETNO GORIVO

Sovjeti kemiki so izdelali gorivo za rakete, ki ima nekaj milijonov konskralnih sil potisne moči. To informacijo je brez kakršnih kolik podrobnosti objavil sovjetski časopis Krasna zvezda

Dva torinska radioamaterja, brata Cordica, sta te dni ujela v svojih aparatih signale iz vesolja, kot sta menjala. Signali so bili namreč na valu, ki se ga običajno poslužujejo izstreljeni sovjetski in ameriški sateliti. Ker pa signalov niso ujeli tudi druge uradne prisluškovalne naprave, so prisotni organi mnenja, da gre le za neslano šalo kakega radioamaterja, ki si je hotel privoštiti svoje kolege

HIŠA NA VZMETEH

V Turkmenistanu (ZSSR) so zgradili prvo hišo, ki je niso postavili na temelje, marveč na vzmeti. Zgradba je zgrajena tako, da vzmeti nevtralizirajo potrebe in ji ne bi mogel priti do živega niti najmočnejši sunek.

— Navadno sicer ne pijem pred poldnevom, toda nekod na svetu mora zdajše že biti čez poldan...

LETEČA OPERACIJSKA DVORANA

Zahodnonemška tovarna medicinskih instrumentov »Multident« je izdelala prvo letečo operacijsko dvorano, ki bo zelo koristna za teže dostopne kraje, posebno v času elementarnih nezgod. Opremljena je z vsemi potrebnimi instrumenti, ki so potrebni za kirurške intervencije, prenaša pa jo helikopter.

— Grem, — je ponovil Volodja, — Grem, ker nimam nikakrsne pravice, da bi vas s svojo prisotnostjo spravljai v nevarnost. Marite, bi hoteli priti k meni čez kako uro.

Povzpel se je na podstrešje, mi pa smo šli — oče, brat in jaz — v spalnico in šepetaje ugibali, kaj naj storimo. Jaz sem od očeta trdovratno zahtevala, naj mu dovoli ostati pri nas še kaka dva ali tri dni. Oče se je temu uprl. Rekel je:

— Če je on resnično tisti, ki ga iščejo, potem ve bolje od nas, kaj mu je storiti. Če pa ni tisti, ki ga iščejo, tedaj naj gre, toliko bolje.

Brat je bil na moji strani, toda ne preveč trdno. In tako nismo ničesar sklenili. Oče in brat sta legla spati. Preden sem šla v posteljo, sem po lestvi zlezla na podstrešje. Sedel je na zaboju in pri svetlobi petrolejke nekaj pisal. Pogledal me je in se nasmehnil:

— Sem vam napravil veliko sitnosti? Vam je sedaj žal, da ste me bili povabili?

— Nikdar se še nisem kesala zaradi stvari, ki sem jih bila napravila, — sem mu rekla.

Pozorno me je pogledal in vzdihnil:

— Jaz pa se večkrat kesam tega, kar sem napravil. — Polistal je po zvezku, ki je ležal pred njim in dejal: Marite, do vas imam veliko prošnjo. Kmalu bom nehal pisati. Pri vsem, kar vam je svetega, vas prosim, da se ne dotikate tega zvezka. Spravil ga bom na vašem podstrešju in bom prišel sam ponj ali pa bom poslal kakšnega človeka. Mi obljudite!

— Obljubim.

Krepko mi je stisnil roko in rekel:

— Nekega dne se bo vse razjasnilo. Popolnoma vse. In tedaj se boste lahko prepričali, da vas nisem varal. Recite to tudi vašemu očetu. Nič se ne hudujem nanj, razumem ga. Zdaj pa na svidenje. — Spet mi je stisnil roko in se obrnil k zvezku.

Nisem mogla zaspati. Ležala sem z odprtimi očmi in prisluškovala šumom, ki so prihajali s podstrešja. Slišala sem, kako je hodil, kako je nekaj privzdigoval in premikal. Šele proti jutru me je premagala utrujenost.

VASILIJ DRAMATSKI

V zanki

19

Ko si je podstrešje skrbno ogledal, si je napravil nekakšno sobico iz starega pohištva in si na tleh postjal z vrečami. Ves čas se ni od tod niti ganil. Prosil je le, naj se nikar ne vznemirjam in naj se ukvarjam s svojimi stvarmi, kakor bi se ničesar ne zgodilo. Da, skoraj bi bila pozabila, prosil me je še za papir. Dala sem mu svoj stari šolski zvezek.

In tako je ostal pri nas.

Zvečer se je vrnil z dela oče in njegovo prvo vprašanje je bilo:

— Kje je?

— Na podstrešju, — sem mu odgovorila.

Oče se je nasmehnil:

— Svojo lepo obleklo si bo umazal. — To je bilo vse, kar je rekel o Volodji. Nato je povečerjal in legel spati.

Bila je že trda tema, ko je prišel brat. Prinesel je časopise in jih je citati. Postregla sem mu z večerjo; odložil je časopis na stran in dejal:

— V njihovih časopisih lahko bereš, kako jim gre vse kakor po maslu, v mestu se pa govori, da so komunisti včeraj v Vilni ustrelili, in to v hotelu, neko visoko nacistično živino. Gestapočka ali nekaj podobnega. O tem ne pišejo časopisi niti besedice.

Sama ne vem, zakaj sem takoj pomislila, da je imel pri tem umoru svoje prste vmes tudi Volodja. Ne morem vam povedati, zakaj sem na to pomislila...

Naslednjega dne se je vrnil oče z dela nekako vzemirjen. Pomignil mi je s prstom, naj mu sledim v spalnico.

— Ne vem, kaj naj si mislim, — je rekel oklevajoče.

— Si slišala o nacistu, ki so ga ustrelili v Vilni? V mestu se šušlja, da je ubijalec v Kaunasu. Na kolodvoru vsako-